N°	Item Zdania rożnych.
1148.	Niebespiecżno iest uważać naymnieysze stworzenie niesłusznie.
1149.	Trudno iest czasem zachować obowiązki przyiaźni i dopełnić razem powinnosci urzędu.
1150.	W rzeczy słuszney należy dotrzymać słowa, gdy zas w niesłuszney samo przez się upada.
1151.	Niesłuszne przyrzeczenie nie powinno być dotrzymane, i ieżeli błąd iest obowiązać się, przestępstwo dopełniać.
1152.	Zachwalenie iest prawdziwsze i milsze od tych, ktorzy mogą bez obawy przyganiać.
1153	Osoba czyni mieysce znakomite, nie mieysce osobę.
1154.	Zysk bitwy powinien być sławą nie chciwosc.

1155. Rycerze męzni powinni lekce wa-
żyć to, czym podłe dusze cieszą się.
1156. Nayprzednieysze wyobrażenie cno-
tliwego człowieka, są dobre uczyn-
ki i dzieła chwalebne.
1157. Niemniey iest powinnością pa-
nuiących być prawom posłu-
sznymi, iako innym roskazować.
1158. Rozday wszędy swym nieprzy-
iaciołom a ich nienawiść w ży-
czliwości przemienisz.
1159. Męstwo wcale byłoby niezda-
tne, gdyby ludzie ścisle słu-
szność zachowali; i bez cnoty
odwaga byłaby nikczemna
i szkodliwa.
1160. Wielu się wydaią gdy bitwi.
Jeden stanie za dziesiąciu
lękliwym.

1161. Zazdrośni są nieszczęśliwi będąc dręczeni cudzą pomyślnością, iakby własnym niepowodzeniem.

1162. Dziwnieyby było, gdyby się w kraiu polepszało, gdy ludzie coraz bardziey zepsowani są i gorsi.

1163. Sposob być wolnym trzeba pogardzać życiem własnym, innych chcących ie odebrać zostać panem.

1164. Dobre myśli i uczynki nie są podległe żałowaniu.

1165. Lepiey trzymać się rostropności umiarkowaney (: to iest oszczędności :) niż zbytkow szkodliwych.

1166. Życie ludzkie bez powrotu i żałowanie go żadne nie nagrodzi: Zatym lepiey winnego ochronić, niż niewinnemu życie odbierać nienamyślnie.

1167. Nayznakomitszy Panow zaszczyt iest, niemodz w dobroczynnosci byc porownanym, tym bardziey przewyzszonym.
1168. Chcesz się przypodobać wszystkim, niemow nic nieprzyiemnego innym, a wszystko czyń uzyteczne.
1169. Nie większa iest doskonałość potrafić mowić dobrze, iak umieć milczeć przyzwoicie.
1170. Wina wybornego niepiy bys sobie zwyczaynego podłego nie zmierził.
1171. W woynie nie masz umiarkowania co kto może stracić albo zyskać.
1172. Bydlęta tylko i zwierzęta iednakowym zawsze głosem beczą,

ludzie zas według okolicznosci odmieniaią ton mowienia i sposob czynienia.

1173. Wielosc praw znaczy mnogosc wadow ludzkich, i łatwiey ich słuchać gdy mniey.

1174. Każdy powinien o swoiey mowić umieiętnosci.

1175. Żołnierz powinien się bardziey obawiać wodza niż nieprzyiaciela.

1176. Słaby i z sił spadły człowiek nie maiąc tych myśli co zdrowy, inaczey sobie postępuie zdanie odmienne maiąc.

1177. Ci co nam podchlebiaią, bardziey nas łżą i uszkadzaią niż otwarci nieprzyiaciele.

1178. Głupiec milczeć niepotrafi.

1179. Lepiey próżnować, niż źle robić.
1180. Więcey obowiązku winien przy-
iazny niż nieprzyiazny. Więc nie-
przyiacielowi pofolguy a przy-
iaciela ukarz.
1181. Tam można bespiecznie prze-
mieszkiwać, gdzie sprawiedliwość
i równość panuią pod powagą praw.
1182. Naylepszy sposob zachować swoy
maiątek, niepodaiąc go na los for-
tuny, a raczey nieutracaiąc, lub
innych dobra niepożądaiąc, swo-
iego oszczędzaiąc.
1183. Czasem trzeba przywdziać skorę
lisa, gdy niemożna lwiey użyć.
1184. Dzieci bawią grzechotkami, a lu-
dzi słowami.
1185. Tam iest naylepszy rząd gdzie
Prawa roskazuią, Obywatele słu-

chaią, zasługi i cnoty przyzwoicie nadgrodzone, a przestępstwa należycie ukarane zostaią.

1184. Mężczyzna z skromnością, iest to zaszczyt Pamiętniki.

1185. Czas możnych pomiia, mikczemnych podwyższa, naywiększe Państwa i Gmachy niszczy.

1186. Sposob zachowania Państwa w całości iest słuchać zdrowey rady, zapobiegać zdradzie i zwadzie, oraz uśmierniu słabszych od możnieyszych.

1187. Nie wiele szacować można tę szczęśliwość ktora od burzy, i wiatrow niestateczności zawisła, to iest Handel na okrętach.

1188. Pierwszy ktory dał iałmużnę ubogiemu, zgubił go, gdyż go na-

uczyd prozmiactwa

1189. Obłudna przyiaźń gorsza od oczywistey nienawiści, takś iak zdradliwy podstęp od otwartego boiu.

1190. Rząd Państwa naylepszy, gdzie niemasz ani ubogich ani bogatych; Inny rzekł. Gdzie wszyscy Obywatele żyią w pomyślności.

1191. Noc uprzedziła dzień przed początkiem Swiata.

1192. Bogowie nie tylko zde uczynki poznaią, ale i zde myśli przenikaią.

1193. Gdyby nie zbytne Łakomstwo i żądza zysku, nieważylibyśmy się naruszać umarłych spokoyności.

1194. Monarchy wspaniałość powinna przewyższać w hoyności poddanych.
1195. Nieprzyimuiący darow niekorzysta i gniew sciąga na siebie.
1196. Piękności ostatki są milsze, niż szpetności pierwiastki.
1197. Gdzie krol tam powinna być obfitość.
1198. Drogość życzności dodaie smakowitości. —
1199. Wszystko to iedno żyć albo umierać. — bo to iedno, żyć albo nie.
1200. Krzywoprzysięstwo nie mnieyszy iest występek iak cudzołostwo.
1201. Naytrudnieysza rzecz na swiecie poznać sam siebie; nayłatwieysza innym doradzać; naymilsza żądania swoiego skutek pozyskać.

1202. Prawda tak iest daleka od fał-
szu iak dzień od nocy, białe od
czarnego, cnota od niecnoty.
1203. Sposob znosić cierpliwie nieszczę-
ścia, zważaiąc innych nieszczę-
śliwych.
1204. Chcąc żyć dobrze, trzeba się wy-
strzegać tego co innym nagamiamy.
1205. Trzeba oczekiwać tego od dzieci
cośmy rodzicom czynili.
1206. Wielomowca nie zawsze rostro-
pnym bywa, a często się wyga-
da na swoię szkodę.
1207. Trzeba wybor uczynić naylepszego
w postępowaniu każdym i tego
się trzymać.
1208. Nie trzeba się nikomu tak nara-
żać aby nie zostawić mieysca do
poiednania.

1209. Naytrudnieysze rzeczy przyzwy-
czaienie czyni łatwe.
1210. Mądremu tak łatwo się zbogacić,
iak trudno go do tego namowić.
1211. Miłosney zabawy można użyć ?
dla potomstwa zawsze, dla lu-
bieżności nigdy; — inaczey dla
zdrowia nie dla żadowania.
1212. Swiat iest widowiskiem, gdzie Fi-
lozofowie są przeglądaczami.
1213. Ci co nas napominaią są użyte-
czniejsi niż ci ktorzy pochlebiaią.
1214. Zbytki dążą do rozpusty, swywo-
la do gwałtowności, a gwałty
do zamieszania i żadowania.
1215. Lepiey być ukochanym niż oba-
wianym.
1216. Nic niemasz tak boiaźliwego iak
złe summienie.

1217. Uszczęśliwienie ciała zawisło na zdrowiu, a duszy na mądrości.

1218. Trzeba oddalić chorobę od ciała, nieumiejętność od rozumu, wady od złey chęci, namiętności od pożądliwości, i woynę domową od Oyczyzny.

1219. Umysł maiący zbytnią staranność ciała, czyni duszę osiadłą.

1220. Prawa należy tak[?] stanowić, ile ich ludzka ułomność zmieścić może.

1221. Prawa są iako pajęczyna, gdzie się tylko muchy sidlą a bąki przebiiaią.

1222. Chcąc aby trwałe było Państwo, należało się izby wszelkie zwierzchności były podległe prawom,

a ludzie wszyscy zwierzchnościom.
1223. Atleci na nic nie zdatni są na starość, czyniąc naywiększe wysilenia w młodości dla dostąpienia próżney chwały, którymiby cnoty i doskonałości dojść mogli.
1224. Milczenie iest mowy treścią, a czas milczenia odkrycielem.
1225. Zbytki z bogactwa pochodzące rodzą wymiękłość a ta płodzi tyrannią.
1226. Miasta są zbiorem naylepszych i naygorszych ludzi.
1227. Niemasz Państwa bez Praw ani Praw bez Państwa.
1228. Trzebaby z rodzaiu ludzkiego wykorzenić pychę bogactwa, dumę szlachectwa i inne powierzchowności, które są pokrywką

wielu niecnot.

1229. Chcąc obrzydzić sobie dworski, trzeba ie widzieć w ich osobno-ści nieprzystroione.

1230. Ubostwo iest matką trzeźwości, i wstrzemięźliwości, iako i innych cnot: niebędąc nikt karanym za niedostatek, a wiele ze zbytków na kary zarabiaiąc.

1231. Ludziom szczęśliwym życie iest przy-iemne, a śmierć przykra, przeciwnie nieszczęśliwym; tyranom zaś oboie nieznośne; nadzieia ostatnia w człowieku obumiera.

1232. Ubostwo iest skrytym napomina-czem i pobudką do wstrzemięźli-wości.

1233. Sposob naylepszy zemszczenia się z nieprzyiacioł, starać się tak

żyć, aby niemogli nam wyrzucić
nic złych uczynkow, i czynić nay-
mnieyszego zakadu; a chcąc żyć
dobrze, trzeba mieć albo wiernych
przyiacioł lub mocnych nie-
przyiacioł, iżby iedni przestrze-
gaiąc, innych się wystrzegaiąc,
mieć się na baczności.
1234. Panow można przyrownać do o-
gnia, do ktorych nie trzeba się
przymykać ani nadto blisko, ani
zbyt daleko.
1235. Krasomowca bez rostropności iest
iak koń rozchukany bez wędzidła.
1236. Nic szacownieyszego nie masz iak
czas, i utracaiący go są naygorsi
marnotrawcy.
1237. Ludzie podobni do owocu Pomagra-

natu, gdzie przy dobrych ziar-
nkach są niektore złe zepsowane.
(: iż i w naycnotliwszych ludziach
znayduią się wady. :)

1238. Ci ktorzy maią przyiaciół podchle-
bnych, są iako owce między wilka-
mi łaszącemi się, aby ie pochłonąc.

1239. Trzeba filozofowac zawsze potri-
sid staie, gdyż coraz doskonal-
szym stac się można.

1240. Filozofa Oyczyzna iest cały swiat;
dostoynosc, pogarda, wyniosłosc,
maiątki, ubostwo, oboiętne, nad kto-
remi los i przeciwna fortuna nie
maią mocy.

1241. Wstrzemięzliwosc i czas niszczą mi-
łosc, a smierc honory.

1242. Filozofia naucza, małym się obcho-
dzic, nietroszcząc się o znikome bo-

gactwa, niepodlegaiąc możnym kto-
rzy wiele łożą na znikome marności,
a mało dla doskonałości cnoty.

1243. Tylko za złe uczynki samochętne i
szkodliwe wstydzić się należy, nie
tego co przyrodzenie dało bez uszczer-
bku bliźniego /: to iest wiatrow
wypuszczenia :/

1244. Nie dobrze ten czyni, który czytaiąc
nieważa przynaymniey rownie do-
brego, ieżeli nie więcey iak złego w
doskonałych ludziach.

1245. Mowa Filozofa powinna być zwięz-
zła wraz i uczynki:

1246. W rozmowach Filozoficznych ani zbyt
żwawo, ani nadto niedbale, należy się
postępować.

1247. Przyrodzenie nam dało dwa ucha
a ieden ięzyk, aby dwa razy tyle

słuchać iako mowić.
1248. Ieżeliby to w istocie bydź miało, że mądrzy niepowinni się nidosyć zatrudniać, zdé przeznaczenie byłoby dla pięknych osob białey płci, zostać ukochanemi od głupich.
1249. Mądrzy nie zawsze mogą być doskonali, nie w każdym czasie i okolicznosci, a często w rzeczach potocznych są nieumiadomi.
1250. Część doskonałości zawisła aby nie umiec i niewiedzieć co do kogo nie należy i nieprzystoi.
1251. Wymiosłośc nie czyni cnoty ale cnotliwosc sprawuie wspaniałość.
Niemasz nic tak szkodliwego i nieprzyzwoitego iako pycha; czyniąc możnych upodlonemi, a ubogich nieznosnemi, starych lekcewa-

żonemi, a młodych pogardzonemi.
1252. Przyiaźń prawdziwa iest Skar-
bem nieoszacowanym i przyiaciel
szczery iest iakby druga własna osoba.
1253. Zapis i przestrogi Synowi WM. Spokoy-
nie się obchodź, postępuiąc skromnie
i poważnie.
1254. Pracowitość iest użyteczna i cnotę
utrzymuiąca.
1255. Bachus i Herkules często bywa-
li od Poetow nie dobrze uczczeni,
iednak to nieszkodzi ich Bostwu,
tak i cnotliwemu szkalowanie.
1256. Sny często od Bogow bywaią
przestrogą, i cnotliwi miewaią
stosowne do ich ułożenia umy-
słu, a źli do myśli ich stosowne
złośliwych.
1257. Panowie wielcy doskonalić się nie
mieli czasu przed ich roskoszami,

ani chęci przed wielkością ich.

1258. Nauka się nabywa za czasem i pilnością, a wszystko inne za pieniądze.

1259. Z Panami znakomitemi nie należy się obcować, lub stosować się do ich przywidzeń i skłonności.

1260. Przyjaciele obłudni są gorsi niż nieprzyjaciele iawni, tych się strzegąc, a tamci zdradzaiąc zaufaniem.

1261. Doskonałość człowieka każdego zawisła na przewidzeniu przyszłości, ile można po ludzku przez rozum zapobiegaiąc im.

1262. Ci cnotliwi od niecnotliwych rożnili się wewnętrznością więcey iak powierzchownością.

1263. Złoto iest doświadczeniem, i iakby

kamieniem probierskim cnotliwego człowieka.

1264. Gdy się to mowi, co się niepowinno gadać, usłyszy się często, czegoby się nie rado posłuchać.

1265. Zysk niecnotliwy iest gorszy niż strata uczciwa, gdyż tey raz się odżaluie, tamta zawsze gryzie summienie.

1266. Nie należy się podeymować tego czego wydołać niepotrafim.

1267. Język niepowinien prędzey obracać się niż myśl, zawsze go należy wstrzymywać, mianowiciey przy ochotach i ucztach, gdzie się nayprędzey wygada.

1268. Trzy są naytrudnieysze ~~[illegible]~~ czynności: taynosc zachować, zapomnieć uraz i na dobre użyć czasu.

1269. Naywyższy Rządca iednych

podwyższaiąc, drugich poni-
żaiąc, moc swoią pokazuie.

1270. Pogrożkom wierzyć nie należy
gdyż to przestrzega aby się
mieć na ostrożności.

1271. Żonę przybieraiąc z rodowito-
ści znakomitey, urodziwą i bo-
gatą zamiast towarzyszki, Pa-
nią władnącą wynayduie się
nad sobą.

1272. Próżno się tych łaie co tego
nie słyszą i odpowiedzieć nie mogą.

1273. Podchlebiaiąc Panom możnym
nay większą hardość się ich
wradza.

1274. Aby panuiący zjednał sobie mi-
łość ludu, powinien wielkość
swoią miarkować łagodnością.

1275. Chcąc umieć rządzić Państwem

trzeba umieć należycie rządzić sobą i swoim domem.

1276. Trzeba przeciwko swoim nammię-tnościom być zawsze czułym i mieć się na ostrożności.

1277. Należy się każdemu człowiekowi tak utrzymać i obchodzić aby niewpadł w pogardę przez podłość, albo nienawiść przez wyniosłość.

1278. Potrzeba mieć staranność życia, śmierci nieuchronnej młękając się.

1279. Aby bydź rostropnym w młodości, a niezgryzliwym w starości, usiłować należy naśladując wielkich mężów.

1280 Pamiętać trzeba na dobrodziejstwa otrzymane, a zapomnieć wyświadczonych.

1281. Lepsze darowanie winy naywięk-
szey, niż mszczenie się naymnieyszey.

1282. Ze wszystkich rzeczy naynieduszgleysza przyszłość, naystalsza
ziemia, naynieustatecznieysze mo-
rze, naydroższy czas.

1283. W niektórych rzeczach połowa
więcey warta iak całość, to
iest złych przypadków i średnicza
fortuny, według Arystotelesa
lepsza niż zbytność.

1284. Teraźnieyszości użyć dobrze na-
leży, niespuszczaiąc się na nie-
pewność przyszłości, roztropno-
ścią będąc przewidzieć ią, aż
gdy przyidzie, mocy własnością
utrzymać.

1285. Zamysłów swoich rozgłaszać

nie należy, aby gdy się nieu-
dadzą, pośmiewiskiem nieprawiły.

1286. Pittakus dwoiaką karę wyzna-
czył na przestępnych po piianu:
iedną za występek, drugą za pi-
iaństwo.

1287. Nayzgorszy z dzikich zwierząt iest
Tyran, a z domowych podchlebca.

1288. Naytrudnieysza przykrość zno-
sić odmianę i utratę fortuny; i
ci co zawsze są nieszczęśliwi, nie
tak czuią tę dotkliwość.

1289. Nadzieia będąc naymilsza ży-
cia ludzkiego powabą; Pomyśl-
ność istotna iest naypewnieysza.

1290. Panowania tak iest niebezpie-
czno odstępować, iak go przy-
właszczać.

1291. Krolowie powinni bydź otoczeni łaskawością, łagodnością, nie strażą.

1292. Dwoch rzeczy obawiać się należy, zazdrości przyiacioł, i nienawiści nieprzyiacioł.

1293. Rynki w miastach są schadzki oszukuiących i oszukanych.

1294. Piiamica gdy się nie powściągnie w młodości, na starość będzie musiał wodę pić.

1295. Język iest nayleppszą i nayglorszą częścią człowieka.

1296. Pomyślność niecnotliwych, iest żałością cnotliwych.

1297. Niemasz nic tak dziwacznego, czego Filozof ktory niepowiedział.

1298. Kamienie i Marmury w złoto

się obracaią przez szacunek ro-
boty.
1299. Naylepsza potrawa i przyprawa iest
chęć do iedzenia, gdy kto łaknący i
woda naylepsza dla spragnionego.
1300. Umiejętność i nieudolność były począt-
kiem złego i dobrego na swiecie; bo-
gactwa zaś i zbytki były przyczyną
wielu niegodziwości i niecnot.
1301. Zawsze czas przez cały wiek uczyć się
i doskonalić.
1302. Nie słuchać trzeba wyszydzenia cnoty,
bo to iest wstydliwością nie tylko
nieuskuteczniać cnoty, ale ią ieszcze
wysmiewać.
1303. Rada do ożenienia się: Jakożkol-
wiek sobie postąpisz zawsze żało-
wać będziesz /: tęskniąc w samo-
tności a cierpiąc w żenności :/
1304. Do niewybornego częstowania gości zna-

Komitych. Jeżeli są twoi przyiaciele i rostropni wybaczaj; ieżeli nieprzyiaźni i nieuważni niedbay o to.

1305. Do krzyku żony i hałasu można się tak przyzwyczaić iak do wrzasku kur albo gęsi. — A ponieważ te maią kurczęta i gąsięta; to i żona dzieci rodzi.

1306. Posiłek umiarkowany iest pokarmem zdrowie utrzymuiącym, zbytni truciżną życie niszczącą.

1307. Cnota zwykle cierpi prześladowanie a szyderstwo spada na złe szydzących.

1308. Do Marnotrawnika pożyczaiącego.
Pożycz sam od siebie uięwszy zbytków.

1389. Bogactwa szacować ile potrzeba wymaga; zbytnie nie tylko uięż-

źliwe, ale gorsze od łakomstwa.

1400. Muchy prędzey na miód roskoszy powabny, lecz często szkodliwy, niż na piołun cnót gorzki ale zdrowy lecą.

1401. Skarb naydroższy przyjaciel szczery, obłudny zaś gorszy niż oczywisty nieprzyjaciel.

1402. Nie trzeba się gniewać o to że ty grzecznieyszy od innego.

1403. Suknie bogate nie czynią człowieka lepszym ani cnotliwszym, do udania tylko na teatrach przydatne.

1404. Do Dziwaka i upornego. Nie potrafi żyć ani z przyjaciołami ani z nieprzyjaciołami ani sam z sobą.

1405. Rzeczy tylko zbytnie drogie.

1406. Nie przyimuy podarunków żebyś nie był obowiązanym i nie utracił spo-

koynosci i swobodnosci.

1407. Przesiedzanie cudzych krajow nie przynosi pożytku, dla tego że sam z sobą tylko i z swoiemi zdaniami i przywarami iezdziemy.

1408. Dobre imię iest wonnością cnoty gdyż za nią idzie.

1409. Do milczącego. Mow aby cię poznano, albo milcz gdy się sam lepiey znasz.

1500. Do pięknych trzeba się zrobić pięknym. — to iest czystym się.

1501. Po boleści czasem następuie pociecha, iako po roskoszy często zgryzota i dolegliwosc się czynie.

1502. Nie należy się nic dziadac ze zbytkiem, gdyż naylepsze czynności pewny zamiar przechodząc, obracaią się wszkodliwe.

1503. Dla tego się ie aby żyć, inni zas żyią aby iedli.

1504. Żona zła iest nakształt konia narowistego, przyzwyczaiwszy się do niego, zdaie się tak iako wszystkie inne.

1505. Człowiek staie się lepszym i powinien być szczęśliwszym, przybliżaiąc się do źrzodła dobra doskonałości i uszczęśliwienia, to iest: BOGA.

1506. Bogow należy prosić o to co widzą dla nas naylepszego, znosić cierpliwie co dopuszczą, czyniąc im ofiary serca, modłow, dzięków i wonności cnot.

1507. Poezya iest malowanie wymowne, a malowanie cicha poezyą.

1508. Kto znaydzie dobrego zięcia, stanie mu za syna; a kto złego, za nieprzyiaciela.

1509 Dobieraiąc przyiaciela dożywotniego należy się nie tylko oczami ale i u-

szami przyglądać.
1510. Roskoszy trzeba iak miodu ostro-
żnie kosztować, aby żądła się u-
strzedz.
1511. Chcąc nielubić wadow, trzebaby
nienawidzić ludzi; a raczey należy
obrzydzać przywary ludzkie nie
ludzi.
1512. Roztropność i doskonałość są udzia-
łem Krasomowcy; ręki zaś roz-
kładanie i głosu brzmienie na
Teatrach udaiących własnością.
1513. Nie pora mowić o mądrości pod
czas Uczty rozpustney, niewie-
dząc co mowić, aniby wiedziano
co kto mowi.
1514. Wino iest iak zwierciadło obycza-
iow ludzkich, gdyż po piianu każdy
się wygada i okaże swoie właściwe
przymioty.

1515. Naylepsi Mistrze: Przyganiacze i Wychwalacze.

1516. Rzadzey lubiemy mowić prawdę niż ią słyszeć.

1517. Kochanie zmierza do nasycenia żą-
dzy i roskoszy; – bo ieżeli nie do tego, do czegoż innego przydało się.

1518. Złodzieie, tylko mali ięczą w kay-
danach i wiszą, gdyż wielcy w obfito-
sciach opływaią.

1519. Dama zacna powiedziada. Iż tym się przypodobada Mężowi, niemowiąc i nie czyniąc tego co iemu nieprzyie-
mne, a znosząc to co iey nie miłe było.

1520. Nad piękność nic milszego być nie może, atoli nic nietrwalszego.

1521. Wstrzymuy się od lubieżności dla trwałości roskoszy.

1522. Łatwo się zbogacić człowiekowi bez czci i cnoty.

1523. W radach nie tak trzeba uważać co należy czynić, iak co można uskutecznić.

1524. Uczczenie Monarchow iest od Bogow pochodzące, iako udział władzy ich; przeto Bogow się uraża mieszaniąc ich Namiesnikow.

1525. Kochaiący zbytnie bardziey się naprzykrzaią osobom ulubionym, niż nienawidzący ie.

1526. Wielomowca mniey by rozprawiał, gdyby tyle cierpiał nudności w mowieniu, co inni w słuchaniu.

1527. Niemnieysza to wada Panuiącego pod ktorym nic nie wolno, iak tego, pod ktorym wszystko wolno.

1528. Trzeba Bogow prosić o zdrowie i cnotę, reszta sama przyidzie.

1529. Bogowie Wszechmocni obeydą się bez offiar nikczemnych ludzi; sonca,

modłow i wdzięczności tylko żąda-
jąc offiary. — Demonax Filozof
1530. Bogowie wszędzie naszych mo-
dłow wysłuchaią aby były szczere.
1531. Sprawiedliwość i Prawda
są Corki czasu. —
1532. Sądy Boskie są wielką prze-
pascią.
1533. Psalm mowi. Zbawił mnie bo
chciał.
1534. I nad grzesznikami wielkiemi
ma Bog wzgląd na uczynki do-
bre znamienite ktore kiedy
uczynili.
1535. Srodki warzą się tylko podług
duszy.
1536. Przystowie Hiszpańskie. Ostrzegaj
twoie pieniądze na dzień
czarny.

1537. Niewiasty ręka delikatna osładza i kształci sprężyny spo-łeczeństwa.
1538. Niewiasty to dagodzą, coby zbytek namiętności mógł przy-krym uczynić w towarzystwie ludzkim.
1539. Mężczyzna iest szczerym z dumy, niewiasta z chytrości.
1540. Wypłacamy się za krzywdy nienawiścią, a wdzięcznością za łaski, gdzie to iest sprawiedliwość.
1541. Wesołość wewnętrzna iest Matką zdrowia, a dobre summie-nie i obyczaynosć iest Matką tey wesołości.
1542. Wszystkie zabawy człowieka, dowodzą nędzy iego stanu.

1543. Ani przyiaciela ani kochanki ku-
pić nie można.
1544. Nie wszystko się straciło na ziemi,
gdy na niey nam wierny ieszcze pozo-
stał przyiaciel.
1545. Człowiek poczciwy nie znaydzie lepszego
przyiaciela nad swoię kochankę.
1546. Serce wezbrane uczuciem, lubi się
wylewać.
1547. Potrzeba kochanki, rodzi wkrótce
potrzebę przyiaciela.
1548. Przywiązanie może się obeyść bez
wzaiemności, przyiaźń nigdy.
1549. . . . . . . Przyiaźń, iest to umowa
podobna iak inne, ale świętsza
nad wszystkie.
1550. Słowu temu: Przyiaciel, żadne
inne odpowiadać nie może.
1551. Każdy co nie iest przyiacielem
swego przyiaciela, iest oszustem.

Przyiaźni bowiem otrzymać nie mo-
żna, iak oddaiąc ią wzaiemnie,
lub zmyślaiąc wzaiemność.

1552. Nic więcey nie ma mocy nad sercem
ludzkim iak gdy doświadczoney przy-
iaźni.

1553. Można myśleć że się przyiaciel zwo-
dzi, ale nie że nas chce zwodzić.

1554. Sprzeciwia się niekiedy iego ra-
dom, ale się niemi nigdy nie
gardzi.

1555. Przykry iest pobyt samemu.

1556. Dusze ludzkie chcą być złączone
dla okazania całey swey warto-
ści.

1557. Siła spoiona przyiaciół tak
iak moc dwóch blach kunszto-
wnego Magnesu, nierownie iest
większą nad ilość ich sił poie-
dyńczo wziętych.

1558. Wynurzenie się przyiaźni, żadne-
go nie cierpi Swiadka.

1559. Wiele iest taiemnic o których
kilku przyiaciół wiedzieć po-
winno, a które tylko we dwoch
sobie powierzonemi być mogą.

1560. Cała przyiemność spółeczeństwa
między prawdziwemi panuiąca
przyiaciołmi, zasadza się na o-
twartości serca, które w nich
robi iedne uczucia, iedne myśli;
i czym że każdy czuiąc iakim
być powinien, takim iest iakim
iest, okazuie się w istocie. —
Ostrożność, rozgląd na przystoyność,
rodzą wstręt i nieufanie. — Jakże
kochać tych długo, których się
lękamy? —

1561. Rozmowy przyiacioł są niewyczer-
pane.

1562. Milczenie, chwila rozmyslania, iest
iedną z naywiększych przyiemnosci dla
czułych. — Natręctwi częstokroć przery-
waią sie użycie.

1563. Niepodobna prawie pomyslec o
tym czegoby się smiało powiedziec
nie mogło między przyiaciołami.

1564. Porozumienie się serc przyiaciel-
skich, udziela smutkowi coś tak słod-
kiego i poruszaiącego, czego nie
ma radość; i przyiazn dana iest
iedynie nieszczęsliwym na ulgę
przykrosci i pociechę ich kło-
skow.

1565. Przyiaciele iednocząc swoy u-
mysł, iednoczą swoy sposob my-
slenia, czucia i mowienia.

1566. Obojętność i oziębłość łatwo znayduią słowa, ale smutek i milczenie są prawdziwą mową przyiaźni.

1567. Lepszego lekarza mieć nie można iak siebie samego, ani lepsze lekarstwo iak wstrzemięźliwe życie.

1568. Kto chce wiele ieść, powinien ieść mało: — to iest ponieważ wstrzemięźliwy długo żyie.

1569. Potrawa zaniechana lepiey służy iak pożywana. — znaczy że choć nadmierne iedzenie to więcey szkodzi

1570. Próżnowanie iest iako rdza, ktora daleko więcey pożera czasu, niż rzecz przez używanie wyrabia się.

1571. Gnuśności wszystko zdaie się trudno, a pilności wszystko łatwo.

1572. Lenistwo tak powolne robi kroki, że go ubóstwo dosięga.

1573. Pracowitość nie potrzebuie czego żądać, ale ten, co nadzieią żyie, z głodu umrze.

1574. Pilność iest szczęścia matką, i pilnemu Bóg wszystko daie.

1575. Jedno dzisiay więcey warto, niż dwa iutro.

1576. Kotka ubrana w rękawiczki myszy nie złapie.

1577. Ukontentowanie, wygoda, szacunek, tylko przez pracę nabywaią się. —

1578. Kto się chce pługiem zbogacić, niech sam za nim idzie, niech go sam prowadzi.

1579. Oko pańskie więcey zrobi niż pańskie ręce.

1580. Nie doglądać robotnikow tyle szkodzi, iak im wodzę na dyskrecyą zostawić.

1581. Zbyteczne zaufanie w pilności cudzey zguba wielu iest.

1582. W sprawunkach na tym świecie nie ratuie wiara ale nie dowierzanie.

1583. Staranność we własnych interessach iedyna dowódczka szczęśliwy.

1584. Życzysz sobie wiernego i pożytecznego sługi, służ sobie sam.

1585. Małe niedbalstwo wiele szko-
dzić może.

1586. Gwoźdź ieden wypadł a po-
dkowa zginęła.

1587. Tłusta kuchnia czyni chudy
testament.

1588. Hiszpania nie zbogaciła się
Indyą, bo wydatki prze-
wyższaią iey intraty.

1589. Czym się występek ieden
utrzymuie, tym możnaby
czasem dwie córki wyposa-
żyć.

1590. Wiele małych strumyków
czynią rzekę. — co do oszczędu

1591. Marnotrawca umierał iak żebrak.

1592 Nierozumni obiad nagotuią
a rozumni go ziedzą.

1592 Kupuy sobie tylko rzecz iedną

niepotrzebne, a przedasz wkrotce
co potrzebnego.
1594. Jedwab, atlas, szkarłat, aksa-
mit, gaszą ogień w kuchni.
1595. Robotnik na swoich nogach
wyższy iest od szlachcica,
ktory ten się kłaniać musi.
1596. Kiedy studnia iuż wyschła,
na ten czas dopiero poznaie
się, co woda warta.
1597. Gdzie pycha z proznością są
na obiedzie, tam pogarda przy-
dzie na wieczerzą.
1598. Długi, noszą na plecach kłam-
stwo.
1599. Ubostwo często odbiera ludziom
odwagę i wszelkie cnoty. Pro-
żny wor, prosto nie stanie.

1600. Ani przyiaciela ani kochanki
kupić nie można.
1601. Człowiek poczciwy nie znaydzie
lepszego przyiaciela nad swoią
kochankę.
1602. Przywiązanie może się obeyść
bez wzaiemnosci, przyiazn
nigdy. * iest to umowa
podobna iak inne ale święt-
sza nad wszystkie.
1603. Wynurzenie się przyiazni
żadnego nie cierpi swiadka.
1604. Przykry iest pobyt samemu.
1605. Ostrozność, względ na przy-
stoyność, rodzą wstręt i
nieufanie.
1606. Jak się kochać tylko długo

ktorych się lękamy.

1607. Przyiacielem bogatszych i Mozniejszego ten tylko być może, ktorego nie ludzą powierzchowności, takich bar- dziey ich żałuie, niżli im zazdro- ści.

1608. Nasze troski, kłopoty i smutek, od nas pochodzą samych.

1609. Kto nie umie znosić mało, niech się gotuie znosić wiele.

1610. Zniszczywszy zdrowie życiem nierządnym, chcemy ie przy- wrocić lekarami.

1611. Swiat iest szkołą mocney wy- mowy.

1612 Nayszczęśliwszy iest ten ktory mniey cierpi w swoich przykro- sciach, nayniesczęśliwszy ktory

naymniey użyje w roskoszy.

1613. Każde wyobrażenie roskoszy iest nieoddzielnym od chęci używania.

1614. Każda żądza rozumu każe iż nam na czymsiś zbywa, a myśl wszelakiego niedostatku iest przykra.

1615. Nigdy człowiek nie iest biednieyszym, iak gdy się sądzi ze wszystkiego wyzutym.

1616. Nędza bowiem nie iest w niedostatku rzeczy, ale w ich potrzebie którą czuiemy.

1617. W każdym kraiu praca rąk człowieka przewaza potrzebę iego wyżywienia.

1618. Wielkie potrzeby rodzą się z wielkich dostatków.

1619. Zbytek zabiegow w powiększeniu szczęścia, samo szczęście w nędzę zamienia.
1620. Wesołość nader wątpliwym szczęścia iest znakiem.
1621. Człowiek wesoły, nie iest częstokroć iak tylko nieszczęśliwy, który chce badać stan drugich dla ulgi własnego.
1622. Ci ludzie (: to iest weseli :) tak przyiemni, tak zabawni, tak mili; a w spodziewaniu są prawie wszyscy mruk liwemi i gdyrarzami u siebie. Słudzy ich płacą drogo w domu wesoły humor swych panow w posiedzeniu.
1623. Posępność iest dusza roskoszy.
1624. Każdy z książąt zmierzaiący do samowładztwa, zmierza do sławy umieraniа z nudow.

1625. We wszystkich Państwach chcesz szukai nayznudnieyszey osoby, idź prosto do Tronu osobliwie Samowładzcego.

1626. Nie masz wyższego szczęścia nad przyiaciela a lepszego przyiaciela nie ma nad Kobietę.

1627. Kobiety podobne są Słońcu: wiemy że ma swe skazy; lecz te nikną w porownaniu iego świętności.

1628. Kobiety są istoty naszey męskiey drugą duszą; Czaruiące postacią. Przynosicielki pokoju niespodziany. Są pokoiem naszym pod rożnemi postawami: Aniołami ziemskiemi wzmacaiącemi nadzieię pociechy. Schronienia od nieszczęść. Ulgą troskow.

Pobudki czucia do roskoszy. Odpo-
wiadalne tryby naszym ~~czuciom~~
myslom, naszym pragnieniom.
Dzielące się naszemi słabosciami
litosci wymagaiącemi etc: Tu
ubostwione, tam towarzyszki i
rowne; gdzie indziey podległe i
wzgardzone. Prowadzone a nie
prowadzące. — Milczenie iest ich
naywiększą ozdobą.

Mimo tak wielkie płci naszey
zalety
My rządzim swiatem a nami
kobiety.

1629. Dobrane i spokoyne małżeństwo
iest naydoskonalszym obrazem
szczęsliwosci ziemskiey.

1630. Chcesz być kochanym kochay.

1631. Serce tylko sercem porażone być może.

1632. Zwodziciel który na ieden dzień tylko miłości ududzi, długoletnią nienawiścią będzie udręczonym za to.

1633. Nieograniczona wiara dla żony, iest grobem zaufania.

1634. Dziwactwo iest to chwast który zadziera ogród miłości i naypięknieyszy kwiat w cieniu zamienia.

1635. do młodego. Żyi spokoynie cicho i mądrze. – Kochay a będziesz kochanym. Spraw rozkosz drugim a sam ią czuć będziesz. Czyń innych szczęśliwemi a sam szczęśliwym będziesz.

1636. Wierz twoiey Żonie ale nie bądź zbyt łatwowiernym. Niebądź

niedowierzaiącym, baday i do-
świadczay dokładnie co u i po-
zore.

1637. Ostrożny mąż jest ostrożnym-
ku inne.

1638. Wszystkie zabawy człowieka
dowodzą smutnego stanu. —
Dzieie się to częstokroć dla przy-
czyn rozerwania smutków, że ten
gra w szachy, ten sciga zwie-
rza po kniejach, ten poi się
dymem mroczącego ziela. Każdy
w letkiey lub ważney zabawie,
szuka na chwilę zapomnienia
siebie.

1639. Nieszczerość zawsze o złe zamysły
obwinia, obłuda nienawiści u
drugich jedna.

1640. Nieumiejętność jest zdrój, bogactwa i potęga źródłem są wszelkiego złego.

1641. Nie masz dla człowieka lepszego dziedzictwa nad przyjaciela dobrego.

1642. Wiersze z Katona o Obyczajach.

Księga Pierwsza

1.

Jeżeli Bóg jest duchem jako nam pisma kryślą
Czcić Go człowiek powinien czystym sercem, myślą.

2.

Z czuwania widząc korzyść,

strzez się być ospały
Zycie brzydkim wystepkiem dłu-
giem spania daty.

3.

Trzymai język na wodzy z cnot
naypierwsza u mnie
Bliski ten Boga kto zna zamil-
czec rozumnie.

4.

W sprzeczkach nie wiąż sam sie-
bie, czyś stary czyś z młodzi
Sam z sobą niezgodliwy z nikim
się niezgodzi.

5.

Jeżeli zważysz ludzkie życie o-
byczaie.
I ten nie iest bezwinny ktory
innych wydaie.

6.

Co szkodzi porzuc, aczk iest
dosyć przybytek
Czasem mierni bogactwa iest le-
pszy pożytek.

7.

Bądz powolnym i stałym, iako
chce czas iedyny.
Mądry zwyczay odmieniał bez
nayrnnieyszey winy.

8.

Nie wierz płochu madzionce gdy
drugi obżali
Niewiasta tym się brzydzi czę-
sto, co mąż chwali.

9.

Napominasz bliźniego on się głu-
chym stawi.

Gdyż miły dotąd prawny aż
się w złym poprawi.

10.

Z ludźmi wielmożnemi, mier-
ne wszczynać spory
Gadać wiele umieią mądry le-
dwo który.

11.

Kochay innych tak, żebyś przy-
iaciel był dla się
Dobrym czyń dobrze bylec nie
było źle w czasie.

12.

Źle trawić lud nowiną czy
przykra czy miła
Cyt nigdy, a gadanie wiele
zaszkodziło.

13.

Nie ufay w obietnice iezli's
mądry rzeczy
Rzadka wiara że język nazbyt
chlubny ...
14.
Gdy cię chwali kto, zgdrię bądz
... się surowy
Więcey innym iak sobie wie-
rzy mogą mię zdrowy.
15.
Kto ci laskę wyświadczy chwal
go mile rozsądnie,
O sobie zaś dobrodziey milczeć le-
psza będzie
16.
Zważaiąc ludzi starych postępki
i mowy

Tak żyi z młodu, na starość żebyś
byd gotowy.

17°

Nie troszcz się że pocichu gadaią zdaleka
Wszeczo to summienie samo wyda
odeka.

18.

Im szczęście sduży choyniey tym
nędz bliższych zmatki
Początek mieiał z Koncem zarwyczay iednaki.

19.

Gdy wątpliwy i ginący traf życie
twe klei
Niechciey w smierci sąsiada połdadac nadziei.

20.

Podły dar, lecz przyiaciel gdyż
kładzie ubogi

Wez mile wdzięczność sprawi że
się stanie drogi.

21.

Nagim cię przyrodzenie na ten
świat wydało
Byś cierpliwie ubóstwo zniość
nawyczc chciało.

22.

Że umrzesz nie nadzieiay z sama
tną twarzą żyie,
Śmierci warto, tyle zmiera, ile
godzin żyie

23.

Niewdzięczym ludzie za twe dary
cierp spokoynie
Nie narzekay na Boga nadgro-
dzić się choynie.

24.

Póki pełno masz dobra w gumnie i komorze
Żyj skromnie byś z ubóstwa nie zaginął w porze.

25.

Co dać możesz obiecuj, nikomu dwa razy,
Gdy chcesz nie być świstakiem lecz ludzkim bez skazy.

26.

Niechcęj ludzi doświadczać rozmową Ptaka;
W pieszczadkę słodko płaszczyło gra chcąc udowić ptaka

27.

Masz dzieci a ubogiś, staraj się nabyciaż =
Dla nich cnoty, rozumu; dasz sposób do życia.

28.

Gdyć kto kocha nie z serca lecz
grzecznym zwyczaiem
Podobnie czyń z nim grzecznie,
z gry zagrasz na wzaiem.

29.

Mniey wielkim nade, małym
wielkie na przemiany
Tak skąpym nie dalekomym nie
będziesz nazwany

30.

Ganisz za grzech twe ucznie, owsza
i sąsiady
Brzydkać samym uwagą popeł-
niać szkarady.

31.

Proś ludzi co godziwie mogłby dać
ci który
Głupstwo prosić co prawo zabra-
nia natury.

32.

Dla nowych rzeczy, starych nie rzucaycie młodzi
Co rozum nabył, trwałe; przypadek zawodzi.

33.

Ze młode życie co chwila, ma do życia tamy
Ile dni żyjem zdali, tyle zysku mamy.

34.

Możesz zdamać przeciwnych, ustąp słabszym; bowiem
Ludzkością przyiaźń żyie, zemstę wstrętem zowiem.

35.

Chcesz nabyć wielkich rzeczy, łoż śmiele koszt mały,
Te obroty przyiaciół nayuięcey zyskały.
lub * Czapka, papka, [illegible] nayuięcey przyiaciół zyskały.

36.

Nie kłoć się z kim się przyiaźni statecznią iedyni
Gniew rodzi nienawiści, zgoda miłość czyni.

37.

Wina sługi w twym sercu żal gniewem rozrania,
Wstrzymay war, rozum zdrowy, w gniewie karać wzbrania.

38.

Możesz krzywdy sto razy wetować ścierpię to
Cierpliwość obyczaiow naypierwszą zaletą

39.

Trzymay ściśle, co zięrną pozyskałeś pracą,
Cierpią nędzę na starość ktorzy z młodu tracą.

40.

Gdyś w przyiaciół znaiomych i sąsiad bogaty
Tak przyimuy byś nie przyszedł kiedy do dobr straty

Księga druga.

11.

Ieżeli poznać żądasz iako uprawiać role
Czytay Wirgiliusza, gdy na rany, bole
Chcesz wiedzieć, iakie zioła, proszki drzewa zgodne
Czytay pisma Makrego w lekarzach niezawodne.
Masz chęć przeyrzeć się w woynach Rzymu, Kartaginy
Lukan w sławie Rycerzow owych lat iedyny.

Jeżeli duch natury czuiesz w sercu, duszy
Niechay Nazo zabawi twe oczy i uszy.
Gdy ci w rzeczie mądrosci miłość w myśli stawa
I życie bez występków, niczy następne prawa.

41.

Gdy można, nieznaiomi niech twą litość znaią
Szczęśliwszy kray gdzie cnota przyiacioł iednaią.

42.

Niepatrz iaki Sąd Boski i Wyroki Nieba
Stworzeniu o stworzoną starać się rzecz trzeba

43.

Niech się zgonu nie lęka codzienni serce twoie

Boiaźń w sercu sprawuie w życiu
niespokoie.

44.

Wzgniewie o rzecz niepewną spor miedz
mądry brzydzi
Złość zachmurza tak rozum iż
prawdy niewidzi.

45.

Winien każdy koszt łożyć iak każe
potrzeba
Bo czas pdaii, czas traii, bidny grosz
bez chleba.

46.

Zbytkiem gardzić a mierność duszą
lubić żyiąc
Bespieczniey rzeką niesie iak morze
zdobyiąc.

47.

Czegoś wstyd samemu, powiaday
nikomu

By świat cały nie zgamił coś sam
zbroił w domu.

48.

Niegardz kałtem i słabym, gdyż za-
zwyczay bywa
Człowiek szczupłey postawy, wielki
rozum miewa.

49.

Ustąp czasem, wiesz o tym, że zdro-
wia słabego
Często zginął zwycięzca od zwycię-
żonego.

50.

Nic błądź że zły korzystał czasem
z wykraczania
Czas grzech kryie, i czas grzech
w dzień kary odsłania

51.

Z znaiomym wchodzić strzeż się i nay-
mnieysze kłótnie

Często iskra niktczemna źre Miasta okrutnie.

52.

Co Bog zamyśla, losow niedoświadczay proba,
Jak z tobą ma postąpić, sam się radzi z sobą.

53.

Zbytnie stroie i przepych, gardź iako życia wadę
Aż milego nie rani przykrzy lud przesadę.

54.

Badź stałym w sercu gdy cię niesłusznie wskarano,
Często w wieczor ten pładnie, kto źle wygrał rano.

55.

Kłotni przeszłych odnawiać, strzeż się dzieciem, słowy.

Po zgodzie mieć gniew w sercu, znak
mezdrowszy głowy
56.
Sam się nie chwal i nie gań, Grecka
mowa złota:
Ganić siebie iest głupstwo, a chwa-
lić próżnota.
57.
Masz maiątek ostrożnie używay
bo zbytek
Stworzy w kilka dni czasem, coś
zbierał wiek wszystek.
58.
Gdy rzecz każe, niemądrym po-
każ się do oka:
Głupstwo udać w potrzebie,
iest mądrość wysoka.
59
Lubieżności, łakomstwa umikay
iako węża,

Jedna życie, a drugie sławę
nadweręża.

60.

Kto zawsze coś nowego nosi, nie
wierz, dzienę;
Mało wiary, gdzie języki, iako
na mękach plecie.

61.

Żeś napiły pobłądził, na się
obroc tnie,
Nie wino winne, ale winien, kto
zbyt piie.

62.

Skrytą otworz wiernemu myśl
przyiacielowi
Ciała pilność szczyremu powierz
lekarzowi.

63.

Nie smęć się że zdym wszyscie płynie iako rzeki:
Zdym los sprzyia, odmiennych by zgubić nad wieki.

64.

Iakie ciosy masz znosić, przezieray powoli
Spodziane wszak niezrzeście, nie tak serdecznie boli:

65.

Gdy traf ciebie oziemie i z gory i ze dna
Miey nadzieię, nadzieia zbawia ludzi iedna

66.

Przez korzystną zdarzoną, kup ostatniem chleba
Po czasie bo źle kupisz i przepłacić trzeba.

67.

Jak co przeszło uważay, przeyrzey
co nastąpi
Bądź Janusem, mieszczęsmi w ostro-
żności skąpi:

68.

Być mocnieyszym być nazbyt, nie
pozwalay zdrowie
Nados wmien, o rozkosz stać, wię-
cey o zdrowie.

69.

Jeden przeciw tysiącu nie wyje-
żdżay z działy
Od wszystkich pogardzony, kto
wielu zuchwały.

70.

Naypierwszym będzie zdrowie
miały staraniem twa[rz]

Darmo winić czas, gdyś sam stał
się chorob zdroiem.

71.

O sny niedbay bo ludzka myśl
co w dzień zażgda,
We śnie w wyobrażeniach toż sa-
mo przeglada.

Księga trzecia.

Kto z czytania tych wierszow, chcesz zysku
nabycia
Poznaway prawdy ktore naymilsze dla
życia.
Nauką trzeba poić serce z duszą razem
Bo życie bez nauki iest śmierci obrazem.
Pożytek weźmiesz gdy zas rozgardzisz plo-
nem takim
Nie pisarza lecz siebie nazwiesz lada-
iakim.

72.

Gdy iesteś rąk niewinnych i czystego
serca
Zawstydzony zostanie twoy sławy o-
szczerca.

73.

Każąc świadczyć, sąd, zazdrość, złość
lub gwałty wszędy
Ile możesz pokrywaj przyiaciela
błędy.

74.

Ktoć się łasi, podchlebia, stroni iak
krokodyla
Gdy tym gdowniey nam szkodzi im bar-
dziey przymila.

75.

Próżnowania, ospalstwa, umkay bo
prawi
To rozum tępi w ludziach, wie krew,
ciało trawi.

76.

Rozrywki lub uciwe, gdy cię praca znuży
Abyś myślą i ręką mogł pracować duży.

77.

Słow uszczypliwem drugiego niepodchwytay człeka
Bo cię wraiem podobny śmiech lub wzgarda czeka.

78.

Masz wiosłę, na tandetę nie śliy, lecz rob onę
Na więcey, by, żeś hultay na cię nie mowiono.

79.

Żyłeś dobrze masz grosza przy starości wiele,
Bezdzietnyś żyiesz gdy prosię dobrzy przyiaciele.

80.

Lubo panem, dobrego niegardz sługi
zdania
Nic w czym złe, lecz w czym dobrze
radzi, wart słuchania.

81.

W szkatule zysku niemasz dziś co tak
rok było.
Dość masz, gdy na tem coć Bóg dał,
przestaniesz miło

82.

Niebierz żony pieniężnej a ubogiey
w chęci,
Kłotliwey, zalotliwey, cięzkiey do
roboty.

83.

Z przykładu wielu ucz się co czy-
nic, aboli

Strzeż się, ludzie nar-uwzą wszystkiego powoli.

84.

Czyń co możesz a nigdy nie sięgaj nad stany

Byś z pracą i z pieniądzmi nie został wyśmiany.

85.

Widzisz co złego popraw, byś nie podpadł za nie

Pilność twoją sprawiedliwej przed ludzmi nagamie.

86.

Proś sędziego o łaskę gdy poparta rzwanie

Sprawa: Słuszność potrzebna nawet w samym prawie.

87.

Coś zasłużył, cierp w kącie, bo kto
ci przyczyną.
Zaś źle zrobił, wszak dobro dobrem,
wina winą.

88.

Wideś widział i słyszał, czytał, iednak
trzeba
Zważać ~~wszystko~~ gdyż słowo nie
każde iest z Nieba

89.

Na ucztę cię zaproszą, piy iedz, i mow ~~gry~~
skromnie.
Gruby, kogo sztrofować potrzeba przy-
tomnie.

90.

Wierzysz, lękasz się, gdy co żona
z gniewem gada.
Błądzisz, w płaczu kobiety, najwię-
ksza iest zdrada.

91.

Pracą nabyt maiątku, nie trwonisz bo z nędzy

Aż z grzechem wciągniesz ręką na cudze pieniędzy.

92.

Niech ci serca nie męczy kosć śmierci strzaśliwa,

Zła, dobra, przeciez koncem naszey nędzy bywa

93.

Gadatliwość żon cierpieć, gdy z nich zysk bierzemy

Złe nam cierpieć i milczeć kiedy nie możemy.

94.

Chcesz się Oycu podobać, chcesz Matki ku sobie

Iednać serce obojga, kochay w każdey dobie.

4ta Xsięga Katona

Kto chce życie prowadzić spokoyne
i mile
Kto oddalić występków zarazę i
siłę
Niech przepisy Katona czyta bez
przynuki
krotkie są ale pełne korzystney
nauki:

95.

Jarzdz bogactwy, chcesz jeżeli żyć
spokoyne duszą
Łakomcy dla zebrania skarbów ie-
brać muszą.

96.

Nigdy ządzku abostwa niedopiecze ktory
Życie tak iak stan każe i prawo
natury.

97.

Nieostrożnyś, źle rządzisz, tracisz pie-
niądz zatem
Niesłusznie szczęście skarżysz przed
Bogiem i światem.

98.

Pieniądze zbierać trzeba, lecz ich zbiór
niech czyni
Wygodę, nie zaś pleśni w murze
albo skrzyni.

99.

Dał Bóg mieć, użyj, niech zdrowia
będzie zguba szczera
Śmiech gdy bogacz chorując dla
sknerstwa umiera

100.

Napominał cię Rodzic, tyś upornie
czynił,
Skarał wreszcie iak Oyciec coś złego
uczynił.

101.

Chcesz zażyć, zważ rzecz dobrze, do czego
się zwraca.
W złem dziele acz forsownym prze-
padł koszt i praca.

102.

Co możesz podarować, użyczay wszelkt
bliska
Nie iest, kto dobrym dobrze czyni,
wiele zyska.

103.

Co cię wprawia w wątpliwość wcześnie
rozważ z sobą
Mały bol zaniedbany nabawia chorobą.

104.

Rozpala ogień chuci, nie iadz, nie piy zby-
tnie,
Obżarstwo robi sprosność, a post cu-
glow przytnie.

105.

Straszny ć zwierz, bardziey niech się zde-
go człeka lęka

Twe serce; odeń szkodliwszy gdy płacze i stęka.

106.

Bądz ostrożnym w przypadkach, gdy ci Bog dad siły
Zuchwalstwa naymocnieyszych o śmierć przyprawiły.

107.

Proś przyiacioł gdy słabość ciśnie cię o dożę
Przyiaciel czasem lepiey iak lekarz pomoże.

108.

Zgrzeszyłeś? pocoż z wodow na ofiarę twarę
Bierz; nie bydłem ale łzami okup duszę.

109

Przyiaciela wiernego chcesz mieć obierz, ktory

Nie z bogactwa sławny, lecz z chęci,
z rozumu, z natury.

110.

Nie skąp iako łakomy gdyć Ci Niebo
dado
Fortunę, coć po zdrowie, gdy przy-
iaciół mało.

111.

Chcesz być sławnym i wyyść na
zacnego człeka
Od rozpustney roskoszy uciekay zda-
leka.

112.

Nie wyśmiewaj, że stary bredzi,
dziecinnieie
Ham przeklęty od Boga gdy się
z Oyca śmiać.

113.

Staray się być rozumnym bar-
dziey iako bogatym

Złoto gnie, krwa mądrość, póki
żyjesz z światem.
114.
Będąc z ludźmi patrz cicho, kto
i jako rozmawia.
Mowa ludzkie przymioty taj i
wyiawia.
115.
Doświadczenie czyni codzień acz znasz
dość nauki.
Nauka rozum kształci, a nauka
sztuki.
116.
Nie sierz się przyszłym losem, śmierć
ci się nieboi
Poczciwy i o życie względne niestoi.
117.
Od mędrszych ucz się, prostych sam
ucz ile siły

Bo nauki podamia w więzie'e
rozmnożyły.

118.

Chcesz żyć długo z honorem nie
piy trunku wiele
Bo piiany naygorsze rzeczy pod-
mi śmiele.

119.

Coś wczoray chwalił, tego dziś nie
gan przez żarty
Bo odmiana ta ludziom pokaże
ześ podchy.

120.

Czasy przykre i dobre daią lu-
dziom Nieba,
W dobrem złego, w złem dobrze
spodziewac się trzeba

121.

Aż widok śmierci potrzeba do nauki.
chęć miewać:
Musi rzadkiey mądrości czas długi
nabywać.
122.
Chwalisz kogo między ięzyk- ma ro-
zumne stráże
Bo iaki ktto przyiaciel, dzień ieden
okaże.
123.
Czego nieznasz niewstydz się
uczyć, wszak człowieka,
Gdy umie chwała, wstyd zaś gdy
nie umie czeka.
124.
Gdyś ulubił cielesność, wino, kło-
tnie, karty
Z sławy, bogactw, przyiacioł, zo-
staniesz odarty.
125.

Ponurym, cichym wierzyc, bardzo
rzecz szkodliwa
Im ciszsza rzeka, więcey tem brze-
gow podrywa.

126.

Gdy ci przykrzy stan własny,
przypatrz się innemu,
Jaki nędzny: a pokoy zrobisz
sercu twemu.

127.

Czyn co możesz nic niebierz, ku
twey siły szkodzie
Bespieczniey żyć na lądzie iak
pływać po wodzie.

128.

Niewinnych nie karz, nie więź, nie
pięniay, gdyż za to
Bog cię skarze maiątku lub
zdrowia utratą.

129.

Bogatyś, dziękuy Bogu. czas zdy się zmy-
nuie,
chwal Boga, prawny szczersze, Bog Cię
poratuie.

130.

Przyiaciel zbogacił, wzbacz, zpomiędzy
szkod swiata
Iest naywiększa: dobrego przyiaciela
strata

131.

Zes zdrow, nie mow, życ będę wiek cały
bez trwogi,
Dokąd idziesz smierc wstępa w slady
twoiey nogi.

132.

Czasowi ustąp, możnym ulegay ochotnie
Dziś cię krzywdzą, a iutro nadgrodzą
stokrotnie.

133.

Że każdy zgrzeszą, sam się karz za
grzech : wszędy

Karmyiło przez się nie karzą, ale maią
względy.

134.

Z kim żyiesz iako przyiaciel, gdy się
w czym przewinie,
Przestrzedz skrycie, poprawa być mo-
że w rzadzinie.

135.

Chcesz być milym, bądz wdzięcznym
za łaski, gdyż nudny
Kto niewdzięczny, lub w życiu przed
ludzmi obłudny.

136.

Podeyrzliwym, zazdrosnym, być za-
wsze szkodliwa,
Boiazn i podeyrzenie smiercią
często bywa.

137.

Kupisz poddanych, naymiesz sługę,
zwaź u siebie

Że naturą są ludzie podobni do
ciebie.
138.
Chwytay iako nayprędzey korzyść
gdy czas sprzyia,
Leniwemu po szkodzie, żra gorzka
twa zbiia.
139.
Że zły umarł nie ciesz się, lecz po-
tok łez rzewny
Wylewaj, gdyż zbawienia tylko
dobry pewny.
140.
Masz żonę urodziwą, bogatą i
rzęską,
Żona Pani w przyiaciół, mąż zguby
swey blisko.
141.

Im więcey Bog ci nauki dał, tem bądź staranny
O wiadomość, wszak nadeg niedbalstwa naganny.

142.

Dziwność, że słow ubogich moy wiersz pisze miarą
Krotkości sprawiła, iem rzecz złożył rymow parą.

Koniec.

Addit 142. ad 1642. eff Nrum 1784.
ergo amplius.

1785. Nr. U kroguleca słuch tęgy, ktore gardziel iest napełniony.
1786. Nieszczęśliwi napszykrzonemi i nudnemi są iestectwy dla swiata.
1787. Ślicżna namiętność nad sercem: Miłość wolności. —— * Tego tylko mam szdoniskad

zas wolnego, ktory z sobą tylko i z naturą maiąc do czynienia, wymusza pracą swoią na ziemi aby go żywiła.

1788. — Gdzie zachodzi pociecha, tam muszą być koniecznie iakie troski do uwagodzenia.

1789. Człowiek przestaiący na małem, utraty maiątku i niełaski Fortuny nie lęka się pomiędzy nieszczęsciami.

1790. Niełaski widoczi pomiędzy nieszczęsciami policza.

1791. Nadzieia iest nieodstępna towarzyszka nęstęścia

1792 Kto oswieca sprawiedliwość bynaymniey się nie gwała.

1793 Zgryzota oddalia człowieka, a wesołość ....

1794. Żadneyby niebyło cnoty czynić dobrze,

gdyby się wszędzie znaydowały serca
tak wdzięczne iak wasze.

1795. Miłość sama nigdy się do serca sama
wcisnąć nie zwykła, Nadzieia ią
wprowadza. —

1796. Takto wielką iest prawdą: że bydź
dobrym, łaskawym i uprzeymym, iedy-
ny sposob uszczęśliwienia się na
tym świecie. —

1797. Zdrowy rozsądek rzadką iest
rzeczą, a miłość własna zawsze hod-
duie głupstwo.

1798. Czynić dobrze, naywyższa rostropność.

1799. Święte Małżeństwa, rzetelnie zapisywa-
ne bywaią w Niebie. ~

1800. Miłostki wchodzące drzwiami, nigdy nie
są tak niebespieczne, iak owe, co się
oknem wkradaią. ~

1801. Miłość zaczyna się od wzaiemności:

1802. Wszystko co iest podobne do Nimfy, mi Gracji (: to iest udzięków :). niegodne naśladowania Panien.

1803. Troski równie są zabóyckie iak choroba

1804. Mężczyzna ostawiaiący przed światem krewkę ~~[illegible]~~ dla siebie kobietę, sam podpada hanbie i niesławie.

1805. Nieszczęście iest wielkim Nauczycielem Moralności.

1806. Niespokoyność pochodząca z niemożności wypłacenia się dobroczyńcom nie daie się uczuwać tylko niewdzięcznikom.

1807. Przez ogień czyści się złoto, przez próby serce człowieka.

1808. Postępuy z rostropnością, mów z mądrością, pytay się z ostrożnością.

1809. Zle od dobrego rozrożniay, złego się chroń, dobre wypełniay.

1810. Serce napełniy litością, rękę mięy otwartą, biednego ratuy, opuszczonego wspomoż, błędnemu radź, nieumieiętnego naucz, za niewinnym obstaway, nagiego odziey, głodnego nakarm, słabego umocniy, nędznego pokrzep, upadaiącemu rękę poday, uciśnionego podnieś, smutnego cieszż.

1811. Bądź dalekim od nienawiści, kochay nieprzyiacioł, błogosław nienawidzącym, proś za urażaiącemi, złe dobrem nadgradzay.

1812. Bądź z uszanowaniem dla Starszych, posłusznym Zwierzchności, zgodny z sąsiadami, z wyższemi pokorny, z niższemi grzeczny, z rownemi uprzeymy, wdzięczny dobrodziejom szczery przyiaciołom, wesoły z wesołemi, smutny z smutnemi.

1813. Nieumiarkowany człowiek iest własnym swoim nieprzyiacielem.
1814. Bez maiątku daleiey się obeyść można iak bez dobrych obyczaiów.
1815. W kobiecie skromność i stałość nayprzednieyszemi są zaletami.
1816. Bo tam tylko para tkliwa,
Częstego szczęścia doznaie,
Gdzie zgoda, miłość prawdziwa,
I dobre są obyczaie. —
1817. Czcij rozumnie Świętą Religię, i pamiętay o Bogu w działach życia twoiego.
1818. Czyn z namiętności ofiarę gdy są prawom Stwórcy przeciwne.
1819. Smutna koley dotykaiących przeciwieństw, niechay cię bynaymniey nie zraża.
1820. Sprawiedliwe są zawsze przedwieczney Prawdy wyroki.

1821. Znoś spokoynie losow przeciwności
którемi Bog cnoty doświadcza.
1822. Idź zawsze za prawym głosem su-
mnienia.
1823. W modlitwie szukay mocy na umie-
rzenie pokus.
1824. Modl się nieustannie bo zawsze wy-
stawiony iesteś na pokusy świata.
1825. Oświecenie rozumu, umocnienie wiary,
zasilenie pobożności, iest celem publi-
cznych religii obrządkow.
1826. Gdy tam uczęszczasz na obrzędy Re-
ligii, nie potępiay rzadko bywaiących.
1827. Nie znaiąc przyczyn, nie sądź niebacznie.
1828. Nie masz tam pobożności i zasługi
przed Bogiem, gdzie naganne przywary.
1829. Bog rozciąga litościwą Opatrzność
nad pokutuiącym grzesznikiem.
1830. Miey dobrotliwą łagodność, przez
nią spodobasz się Bogu i ludziom.

1831. Wszyscy rodziemy się z szczęśliwości żądzą.

1832. Żądza szczęśliwości nieoddzielna iest od natury człowieka.

1833. Żądza szczęśliwości ożywia w nas ducha męstwa i pracy, słodzi losow przeciwności i uprzątá zawady do szczęścia.

1834. Bogactwa, wziętość, powaga i roskosz oto są mniemane szczęścia ich wydziały, ktore zawracaią głowy.

1835. Szczęście nayprawdziwsze to niewinności sumnienia i pokoiu duszy.

1836. Serce sprawiedliwego iest to wspaniałym przybytkiem, żadnym posępnym nie zaćmione obłokiem.

1837. Humor swobodny, obwięzły słodką obyczaiow przystoynością zniewala.

1838. Zazdrość, iest to robak karmiący serce żołcią i goryczą. Jest to zapamiętała namiętność pogością inne przechodząca.

1839. Pyszni wzgardzeni u świata, u Boga grzeszni, a u mądrych głupi.

1840. Bog sprzeciwiał się pysznym a pokornym łaski udzielał.

1841. Uczciwość wzgadza umysły, pozyskuie serca, i nadaie mowie wymuiącą przyiemność.

1842. Miłość niezapala się gniewem. Nie ma ten miłości, kto się o ladaco gniewa.

1843. Zgoda rodzi pokoy, a gniew nienawiść.

1844. Nie może bydź wszystko chęci dogodne na ziemi.

1845. Gdyby uniesiony gniewem mogł bydź przy zwadzie, okryłby się wstydem, że się tak mało umie szacować.

1846. Niesprawiedliwość iest udręczeniem poczciwych.

1847. Nauka Zbawiciela ogłasza: że ten sąd nas czeka, którym potępiamy drugich.
1848 Prawdziwa miłość nie okazuie radości z krzywdy i nieszczęścia współbraci.
1849. Prawda, iest to córka Niebios, która cnotliwe serca napawa pociechą, gardzi przesądami świata.
1850. Prawda bez przydatku iak mówią nie dobrze się wyda.
1851. Do kłamstwa wciągniesz się przez nałóg i ściągniesz odrazę.
1852. Trudno o taką pamięć któraby kłamstwo ukryła.
1853. Głos prawdy uczciwości przystoi.
1854. Kłamca dostateczną karę odnosi, bo się trwoży ustawnie aby iego kłamstwo na iaw nie wyszło.
1855. Nie mieszay polityki z obłudą. — Pierwsza iest cnotą bo roztropności i rozwagi dziecię, druga występkiem bo wy-

płynął z szalbierstwa.

1856. Miłość wierzy i wyznaie wszystko.

1857. Wiary świętość niech zaleca życia poczciwość.

1858. Przekładay dobroć serca nad rozum; Serce nayczęściey błędy rozumu poprawia. Rozum szkodliwe iego porywy niedoskonale pokrywa.

1859 Doskonały rozum i poczciwe serce składaią charakter człowieka.

1860. Zewnętrzna przyiemność dziwnie ozdabia.

1861. Zacność urodzenia umieszcza cię w rzędzie naygodnieyszych zgromadzeń.

1862. Złe wrażenia o tobie tkwią uporczywie w umysłach.

1863. Wstydliwa skromność niechay twym oczom przymilenia nadaie.

1864. Obyczayna ludzkość dla każdego zachowuy, pomnij na różnicę urzędu i wieku.

1865. Nie zaniedbuy winnych dla każdego ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ względności, które w upodażnioney

grzecznosci nas powszechną zasługuią
miłosc.
1866. Nie wzbronione iest własne zdanie
nikomu.
1867. Łącz mysli w iedno ogniwo.
1868. Braki Logiki odaczną czymi mowę.
1869. Umiey i siebie szacowac i ainne dru-
gim swiadectwo przyznawac.
1870. Bądz ostrozny w mowie. Wiele nie-
szczęsc z języka. Mała iskierka
wielkie lasy pochłania.
1871. Trudno mowic zawsze dobrze.
1872. Milczący znowu za głupiego uchodzi.
1873. Mowic wiele a dobrze to iest przy-
miot rzadki.
1874. Nieodzyway się kiedy nie rozumiesz
rzeczy.
1875. Słowa nic nie znaczą bez rzeczy.
1876. Zadna okrasa lichego nie ukryie
głupstwa.
1877. Nie mow tego o czym lepiey zamilczec.

1878. W odpowiadaniu przyjemna dobitność, gruntowna rozwaga, i zrozumiałość potrzebna.

1879. W skromności zdanie otwieray.

1880. Przywiązuy uwagę do zdrowego sądu, a strzeż się lekkomyślnych bdałkości.

1881. Poznay wprzód charakter nim komu myśli powierzysz.

1882. Nie wystawiay dowcipu: skromną łagodnością zasługuy na ufność. ~~Chroń się podchlebców~~

1883. Chroń się podchlebców; rozróżniay prawdę od fałszu; i czyń wybór przyiaciół.

1884. Prędkie przyiaciela imię, rzadka przyiaźń prawdziwa.

1885. – Do kobiety. Zyskuy przyiaźń u kobiet przez powolną łagodność, a u mężczyzn na szacunek zarabiay przez cnotliwe sprawy.

1886. takze. młodey osobie niebespieczny przyiaciel.

1887. takze. miłosny zalotnik ukrywa się nayczęściey w postaci przyiaciela wiernego.

1888. Nie daway do serca miłości przystępu. Zręczna w niey obłuda mocne na twą niewinność sidła zastawi

1889. Potaiemna rozmowa ściąga obmowę, nęci natarczywą pokusę i rugnie z serca miłość uczciwą, która pewne ma w ślubach zamiary.

1900. Każdy wiek ma przywileie szczególne.

1901. Miłość iest nieiako wygnańcem osob w lata idących.

1902. Smieszny i nięgodny widok miłości pod zmarszczkami twarzy zaięcmiałey.

1903. Kiedy miłość wiele za sobą nieszczęść pociąga, nie masz w niey przyiazni.

1904. Łatwo takową miłość obali niestateczność

gdy polityka, interes i roskosz iest celem.
1905. Widok cnoty w zgodności charakteru, po-
krzepia szlachetne przyiazni uczucia.
1906. Tych zaszczycay przyiaznią, ktorzy
oddychaią życzliwością wzaiemną.
1907. Bądz łagodna, znoś słabości, lecz nie
przyimuy szkodliwych nałogow.
1908. Nieufay przyiaciołce pdochey gdy nie
chcesz być pogrążoną w smutku.
1909. Umiey sekret utrzymać chociaszby nawet
do narażenia się przyiść miało.
2000. Nic nieupoważnia wyiawienia sekretu,
gdy iest powierzony honorowi przyiazni:
zamkniesz przez to do zawiści drogę.
2001. Im więcey zaufania znaydziesz, tym
więcey doznasz wdzięczności.
2002. Przykry obowiązek grzeczności ku ży-
iącym bez sławy.
2003. Nie wchodz w towarzystwo z ludzmi
bez honoru i cnoty.

2004. Ludzkość i Chrześcijaństwo wzbrania ci szydzenia i pogardy osób rodu nizkiego. — Punkt honoru nie dozwala poufalić się z niemi.

2005. Obcowiących zwyczaie nayłatwiey umysł zaymuią.

2006. Poważay bez pochlebstwa zasługi; kochay bez obłudy przyiacioł; z niższemi łaskawie się obchodź.

2007. Bądź litościwy na nieszczęścia drugich. Udzielay z radosną ochotą dobrodzieystw.

2008. Oddaway sprawiedliwość cnocie, a wdzięczność dobroczynności.

2009. Nie nadstawiay nigdy ucha na obmowy i złorzeczenia.

2010. Rozweselenie, gry iest zamiarem.

2011. Niespokoyność z przegraney lub zysku, wszelką w grze niszczy przyiemność;

2012. Chroń się gry azardowney. Gray bez passyi.

2013. Gray bez passyi. Bądź rzetelny w rachubie i płacy. Przyimuy zysk i przegranę iednostayny̨m humorem.

* Ieżeli zbytnią radość w wygraney okażesz, obrazisz z sobą graiących; ieżeli zaś smutną wydasz postać w przegraney, rozśmieszysz ich. Wszyscy stronić będą od ciebie.

2014. Delikatność kompleksyi wzbrania zdrowiu pracą szkodzić.

2015. Robienie igłą od wprawy palców zależy, zawsze iey można nabydź.

2016. Urodzenie wysokie od ięgdey uwalnia się pracy.

2017. D. delikatnych. Dosyć poznać prace aby umieć niemi rozrządzić i sięgnąć do nich ręką w potrzebie.

* Gdybyś nie wiedziała ile łokci na parę sukien lub koszulę wychodzi, łatwobyś oszukaną być mogła.

2018. Gospodarstwie zabawy nie upodlaią Damy urodzenia zacnego.

2019. Dobre sługi nadgradzay i utrzymuy a złych się pozbawiay; lecz ich nie obracay umiwcz i nie krzywdź.

2020. Sługi w ludzkości niechay sprawiedliwość znayduią.
2021. Ludzie dosyć nieszczęśliwi gdy służą.
2022. Wykwintne stroie i mody do prawdziwey zasługi żadnego wpływu nie maią.
2023. Też same: podsycaią próżność, służą zalotnikom miłosnym i gachom w sztuce podobania się i w całym ciągu prowadzą do zguby.
2024. Pierwszy rzut oka na twę zewnętrzność krytykę ściąga.
2025. Ubior twoy ma być wygodny, ochędożny i zgodny z stanem. — Kształt, skromność i gust niechay się w nim mieszczą.
2026. Do stroiu można dodać, lecz w tym nie przebieray miary.
2027. Nie są to suknie wspaniałe które się odyszczą.

2028. Co po gussie w sukmanie bez wspaniałości.

2029. Materyjka gustowna w miernym gatunku lepiey się wyda niż źle przybrane naywspanialsze ozdoby.

2030. Nie zatrudniay się ciągle ozdobami stroiu przez to wszystko oszczędzisz.

2031. Nie bądź łakomym ani rozrzutnym. Łakomy iest zawsze ubogim.

2032. Oszczędność urządza wydatek stosownie z przychodem.

2033. Jeżeli oszczędnie majątku użyiesz znaydziesz w nim pomoc w potrzebie.

2034. Który majątek swoy roztrwania, z wzgardą u tych uchodzi, od których miał podziwienie odbierać.

2035. W kobiecie znajomość geografii, rysunków, historyi, pięknie rozum ozdabia.

2036. Te romanse lepsze, gdzie obyczaie pięknieysze.

2037. Do muzyki i tańca łącz zawsze twarz przyiemną.

2038. Przyozdabiay rozum pięknemi myślami, łącz dowcip z rozsądkiem, zaprawiay obcowania słodycz wdziękami wymowy.

2039. Ci, których brzuch iest bogiem, nie są zdatni do niczego, coby było warte człowieka.

Maxymy Konfucyusza tu w liczbie 92.

1°

2040. Usiłuy naśladować mądrych a nie zrażay się tą pracą, iakakolwiek iest przykra. Dotrway do końca a roskosz którey doznasz w czasie wynadgrodzi ci twoie trudy sowicie.

2041. 2. Pracuiąc dla drugich bądź tak usilnym, iakbyś dla siebie pracował.

2042. 3. Pamiętay zawsze żeś człowiek, że natura ludzka ułomna, i że możesz łatwo upaść, a nigdy nieupadniesz. A gdy zapomniawszy czym iesteś, zdarzy ci się upaść, nietrać serca, pocieszay siebie tem, że możesz powstać, że od ciebie tylko iedynie należy, stargać więzy zbrodni i przełamać zawady wstrzymuiące cię na drodze cnoty.

2043. — 4. Namyśl się wprzód, czy to co obiecuiesz komu, iest zgodne ze słusznością; bo raz przyrzekłszy iuż nie iest w twoiey mocy złamać słowo; zawsze należy obietnicę dopełnić.

2044. — 5. Czyniszli komu uszanowanie, bądź baczny, aby twoia uniżoność odpowiadała czci, którąś mu winien.

Nie czynic bowiem tyle iles winien, iest pychą lub grubiaństwem; czynic nadto iest podłością, iest hipokryzyą czyli obłudą.

2045. — 6. Nic mow nigdy o sobie przed drugiemi, ani dobrze, poniewaz ci nie będą wierzyc; ani źle, poniewaz więcey ci, niż sobie zyczysz, przyznaią.

2046. — 7. Wyznac swoie wady postrzegłszy one iest skromnoscią; odkrywac się swoim przyiaciołom iest zaufaniem; wyrzucac ie sobie samemu iest pokorą; ogłaszac zaś one przed wszystkiemi, a w nich się niepoprawiac, iest pychą.

2047. — 8. Nie iedz dla roskoszy, ktorą w iedzeniu czuiesz. Bierz zawsze pokarm dla potrzepienia sił twoich, dla utrzymania życia, ktore z rąk stworcy odebrałeś.

2048. — 9. Pracuj nad oczyszczeniem myśli twoich, a gdy one nie będą ciemni, czynności także twoie zbliżać się do nich będą, aż im staną się podobnem.

2049. — 10. Mądry nasyca się niewyczerpaną rozkoszą, cnota bowiem ma swoie słodycze wśrzod ciosow godzących na nię.

2050. — 11. Mądry cieszy się gruntowną spokoynością i nigdy nie zna próżnego ukontentowania, które z wielkiego o sobie samym rozumienia wynika; głupi zaś chełpi się sam z siebie i przed sobą samym, ale nie zna słodyczy z wewnętrznego zaspokoienia duszy pochodzącey, bo nie zna cnoty.

2051. — 12. Gdzie prawa są w zachowaniu pod powagą rządu sprawiedliwego, mowa śmiało i czyn bezpiecznie; gdzie

zaś prawa są w pogardzie a po-
waga rządu osłabiona; czyn z równie
jak i pierwey bespieczeństwem i śmia-
łością; ale w mówieniu będź ostrożniey-
szym i wstrzymalszym bobyś złe roz-
jątrzył zamiast uleczenia.

2053. — 13. Prawdziwie poczciwy jest umy-
słu miętkliwego, znaydzie się atoli i
przy niedostatku prawdziwey poczciwo-
ści człowiek odważnego umysłu.

2054. — 14. Obywatel dwa sobie przedmioty
zakładać powinien; pierwszy rozum swoy
wzbogacać wiadomością rzeczy, aby roze-
znawać złe od dobrego i prawdę od fałszu;
aby miarkować swoie namiętności wzma-
cniaiąc w sercu miłość cnoty i prawdy,
postępować względem innych sprawie-
dliwie i przyzwoicie; drugi zas aby umiał
kierować sobą samym, swoią familią,
sprawować swoy urząd, rządzić częścią
narodu i być zdatnym władzami kraiem.

2055. — 15. Filozofem iest ten który posiada gdębokie poznanie rzeczy i nauk, wszystko waży i poddaie pod sąd rozumu a krotkim sposobem postępuie na drodze prawdy i cnoty.

2056. — 16. Przydożywszy całkowitych sił rozumu do zgdzbiania rzeczy, chęć i wola nasza zostaną oczyszczone, złe skłonności opuszczą naszą duszę, ciało zachowa się w czerstwości, rząd domowy będzie przyzwoicie utrzymany, urząd dopedniony, panstwo dobrze urządzone i spokoyności używać będzie.

2057. — 17. Pracuy a niezaniedbuy rozmyslania, rozmyslay a niezaniedbuy pracy. —

2058. — 18. Kiedy nieszczęscie iakie niema żadnego lekarstwa na siebie, bezużyteczna iest troszczyć się o wyszukanie onego. Jezli przez twoie zdanie i rady mogdes być przeszkodzić temu, co się stało, a zaniedbades, milczenie twoie iest zbrodnią; nie masz zas nic potrze-

bnieyszego iako rada, ktorey użycie
ze wszech względow iest niepodobnem.
2059. — 19. Ubostwo i nędza brana w sobie
samey nie iest ûprawdzie nic dobrego ale tyl-
ko źli sami ie czuią. — Jest to ciężar
pod ktorym oni idą aż na koniec padegą; oni i w losie nawet naypomyślnieyszym niemało znayduią. — Mądry tyl-
ko iest zawsze spokoynym, nic go nie trwo-
ży i t. d.
2060. — 20. Człowiek tylko cnotliwy może
pewny wybor między rzeczami robić,
on tylko sam może kochać lub nawi-
dzić' iduszmi i przyzwoicie.
2061. Kto[21] się do cnoty przykłada nic nie po-
pełnia coby było niezgodnem człowieka.
2062. Człowiek[22] odbiera od Stworcy naturę ro-
zumną. Zgodność z tą naturą stanowi
prawiddo iego życia.
2063. Mądremu[23] nie wolno użyć zbrodni na
podźwignienie siebie.

2064. Dany iest wszystkim pewny rozum itd. [24]
2065. Nikt się nie raduie z cnoty ani trapi z błędow.... czemu. [25]
2066. Kto rano usłuchał głosu prawdy, w wieczor odważnie umrzeć może. [26]
2067. Kto się lubi przeładzać w stroiach a ozdobności nie lubi, nie iest ieszcze usposobionym do nauki mądrości: nie powinienes z nim nawet w dłuższe zachodzić rozmowy. [27]
2068. Niech cię nie martwi że nie iesteś na wysoki stopień dostoienstw wyniesiony, narzekay raczey gdy nie iesteś wzbogacony w cnoty, ktoreby cię mogły uczynić zacnym do posiadania wszelkich dostoynosci. [28]
2069 Poczciwy swoią trudni się cnotą a zły swemi bogactwy. Pierwszy myśli o sprawie publiczney, drugi o sobie samym. [29]
2070. Nie potrzeba innych Praw w postępowaniu nad to: Czego sobie nie życzysz, tego itd. [30]

2071. 31. Mądry naśladuie człowieka cnotliwego. itd.

2072. 32. Mądry nie skwapliwy w naukach ani słowach, a często nic wcale nie mowi. Kiedy zaś idzie o czynność i wykonanie cnoty iest nie wyściągniony i nagły.

2073. 33. Prawdziwie mędry ostrożny iest w mowieniu i nie bardzo wymowny.

2074. 34. Długiego doświadczenia trzeba do poznania serca człowieka.

2075. — 35. Poznaie się człowieka roztrząsaiąc iego czynności, cel onych, namiętności upodobanie iemu, i rzeczy ktoremi iest zaięty.

2076. — 36. Wymknąć się z domu pożyczyć od sąsiada aby dać proszącemu, nie może się zwać szczerością.

2077. 37. Występki Oycow niepowinny się rozciągać do dzieci.

2078. 38. Przekładay ubostwo i wygnanie nad naywiętnieysze dostoieństwa kraiu iezli ie zdy człowieks ostawie i chce

cię przymusić do przyjęcia onych.

2079. — 39. Długa iest droga do cnoty prowadząca, ale od ciebie tylko iedynie zależy, przebiedz tę odległość. — etc.

2080. — 40. Trzy są stopnie mądrości, wiedzieć co iest cnota, kochać ią i posiadać onę.

2081. — 41. Nie owiązay się z obiawieniem rzeczy na ktorey wszytek powszechny zależy.

2082. [42] Kto prześladuie poczciwego, woynę wypowiada Niebu. — * Niebo utworzyło cnotę i ma się opiekuie, kto ią tedy prześladuie, Niebo prześladuie.

2083. [43] Wielkość duszy, męstwo, i wytrwanie stateczne powinny być udziałem mądrego. — * Brzemię iego iest cięzkie a kres iego zawodu daleki.

2084. [44] Mądry nie robi nigdy nic bez rady. — * Kiedy rada iest dobra nie trzeba się oglądać zkąd ona pochodzi.

2085. — 45. Chroń się próżności i pychy. — *
Gdybyś posiadał nawet całą roztropność
i biegłość starożytnych a ieśli nie masz
pokory, nic nie masz: iesteś człowiekiem
światowym wartym pogardy.

2086. 46. Postępuj zawsze roztropnie i
z taką wstrzemięźliwością iakbyś się
sprawował gdyby na się 10. oczu pa-
trzało i 10. rąk wskazywało ciebie.

2087. 47. Ucz się tego co iuż umiesz, iak
gdybyś go się nigdy nie uczył. * Nie
umiemy bowiem nic tak dobrze, czegobyśmy
nie mogli łatwo zapomnieć.

2088. — 48. Nie zabieray przyiaźni z ludźmi
gorszymi od ciebie, bo sobie zaszkodzisz,
wiąż się owszem z takimi którzy są od
ciebie poczciwszemi.

2089. — 49. Mądry wstydzi się błędów
swoich, ale się nie wstydzi ich
poprawiać.

2090. – 50. Upaść a nie powstać, to wda-
ściwie nazywa się słabością. Grze-
szyć a nie żadować wcale iest to
znowu grzeszyć.

2091. – 51. Człowiek mądry między siebie
z okaż nie puszcza; iest sąsiadnikiem
i sędzią swoim.

2092 – 52. Jedna iest tylko rzecz ko-
sztowna w świecie a tą iest cnota.

2093. – 53. Cnota iest położona w środku
między dwoma ostatecznościami; kto
przeszedł środek nie więcey wart
iak ten, kto go nie doszedł.

2094. – 54. Narod może więcey przez cnotę
niż wodą i ogniem dokazać.

2095. 55. Ludziom trzeba dawać więcey
przykładow niż przepisow.

2096. 56 Gnuśność nieczuła lub zapał nie
rozsądny rownemi są do szczęścia
przeszkodami.

2097. — 57. Człowiek doskonały nie obiera sobie drogi wspaniałey, idzie on za drogą zwyczayną, ale krokiem iednostaynym i pewnym, bo na cnocie zagruntowanym.

2098. — 58. Spoleczność ludzka pięcią prawidłami stoi: Sprawiedliwością między rządzącym a rządzonymi; czułą miłością między oycem i synem; wiernością między mężem i żoną; między bracią uległamiem, a zgodą między przyiaciołmi. —

Trzy są cnoty główne; rostropność która idzie od dobrego rozeznaie, miłość powszechna narodu ludzkiego i męstwo, które utrzymuie.

2099 — 59. Miłość iest te czucie stateczne na rozumie zasadzone, z niey pochodzi zacią-nek który czuiemy dla ludzi dobrych i poczciwości doswiadczoney.

2100. — 60. Kto wolny iest od zazdrości i po-
ziedliwości, wszędzie ma dla siebie o-
twartą drogę, a wszystko starac się
może.

2101. — 61. Obłąkany iest rozum, życzyc dru-
gim rzeczy niepodobnych, lub tego co
nie iest w mocy naszey.

2102. — 62. Człowiek doskonały postępuie
zawsze wedle swego stanu, a nie nie
żąda co mu iest obcego.

2103 — 63. Minister Stanu niepowinien
służyc swemu Xiążęciu w iego nierząd-
dzie i w iego nieprawościach. Powinien
raczey swoy urząd złożyć, niż go pla-
mic czynnościami podłemi i zbrodniczemi.

2104. — 64. Na odzyskanie niewinności, zwy-
ciężać siebie samego.

2105. — 65. Zwierz drapieżny wypadłszy z swo-
iey klatki wszędzie niesie krwawe kle-
ski i zniszczenia; kiedy w tey mierze

winowai, azaliż nie tego, ktoremu straż
jego była powierzona.

2106. — 66. Łatwo iest powodować się mą-
dremu, nie on bowiem niepodobnego nie
wyciąga, ale trudne go zabawić i rozer-
wać; częstokroć bowiem to co innych
cieszy, przyczyną iest mądremu do wzdy-
chania i łzy mu z oczu wyciska. —
Płać dobrodzieystwy za dobrodzieystwa,
ale nigdy nie mściy się za krzywdy ci
wyrządzone.

2107 67. Użyteczną czasem iest rzeczą po-
ścić poświęcaiąc się rozmyślaniu i nauce
cnoty. Mądry prócz pokarmu ma ieszcze
i inne swoie zatrudnienia. — Ziemia
naylepiey uprawna zawodzi nadzieię rol-
nika; kiedy pory roku są nieprzyiazne,
wszystkie prawidła rolnicze nie potrafią
go w czasie ciężkiego głodu ocalić od
śmierci; ale cnota nie iest nigdy bez
owoców.

2108. — 68. Nie iednym sposobem wszyscy nauwzam bydz powinni; rożne są scieszki prowadzące do cnoty, a mędry znac ie powinien.

2109. — 69. Poczciwy niekiedy wykroczyć może, ułomność iest mu wrodzona; powinien zaś bydź tak baczny na siebie, aby między dwa razy w ieden błąd niewpadał.

2110. 70 Trudno iest bydź ubogim aby nie przykrzyć w ubostwie; ale można łatwo bydź bogatym bez pychy.

2111. — 71. Iakiekolwiek bądź posiadasz dostatki, niewzgardzay ofiarą ktorą ci twoy Bóg daie. Przyimiy ią, a zbywaiącą ci od potrzeb twoich rozdziel między ubogich i potrzebniejszych od ciebie.

2112. Nic śmieszniejszego iak nagamiać drugim występki, o ktore sami siebie

pierwey strofowac powinnibysmy.

2113. — 73. Człowiek ma trzech wszystkich sobie przyiaciół: przyiaciel szczery, przyiaciel wierny i przyiaciel który wszystko słucha, i wszystko co mu się mówi roztrząsa, a mało mówi. — Jest także trzech których przyiaźń iest szkodliwa, takimi są: przyiaciel pochlebny, przyiaciel hipokryta czyli obłudny, i przyiaciel który wiele gada.

2114. — 74. Kto się przykłada do cnoty, ma trzech przeciw sobie nieprzyiaciół do pokonania: niewstrzęmięźliwość w młodości, póki ma krew wrzącą; uprzeczanie się i upor w wieku doyrzałym; a łakomstwo w starości.

2115. — 75. Mądry trzy rzeczy szanuie: prawa Nieba, wielkich ludzi, i słowo poczciwego.

2116. 76. można stronić od swego nie-
przyiaciela, ale nie trzeba mieć
chęci brania zemsty z niego. Poru-
szenia natury nie są zawsze wy-
stępne.

2117. — 77. Nieufay człowiekowi pochle-
bnemu, człowiekowi który iest przy-
sadny w swoiey mowie, i wszędzie
chce się z wymownością popisywać:
Nie ten to iest charakter prawdzi-
wey cnoty.

2118. — 78. Kto się uczy mądrości, dziewięć
przymiotow są mu potrzebne: przeni-
kliwość oka w postrzeganiu rzeczy, delikatność ucha w słucha-
niu, wypogodzone czoło, uymuiąca po-
waga ciała, prawdziwość zdania, dokła-
dność w robotach swoich, radzenie się
doskonałego w rzecz wątpliwych,
rozstrzyganie złych skutków w zapale
gniewu lub zemsty i sprawiedliwość
w krokach zabiegow swoich.

2119. — 79. Milczenie iest koniecznie mądre-
mu potrzebne. — * Niebo gada ale język-
kiem ~~poruszającym~~ iego poruszenie, spro-
wadza pory w swoim czasie, wzrusza
całe przyrodzenie i użyźnia one. — O!
iakże to milczenie iest wymownem!

2120. 80. Mądry powinien umiać wielorakiego
gatunku ludzi: — etc:

2121. — 81. Kto w nałogu zbrodni iakiey, ia-
ko niewolnik dożyie 40. roku życia swego,
nie iest więcey w stanie uwolnienia się
i pokonania oney. Rozumiem że iego
choroba nie iest do uleczenia, i do samey
śmierci trwać będzie w swoiey zbro-
dni.

2122. — 82. Nie trap się zbytecznie śmiercią
brata twego.* Życie i śmierć są prze-
znaczeniem osobliwszym z Nieba da-
nem, czemu mądry powodować się

powinien. — * a do tego wszyscy ludzie są braćmi twoimi; za cóż tak bardzo jednego płaczesz, kiedy ci się jeszcze tyle zostało nad ziemi.

2123. — 83 Swiatło przyrodzone iest to wieczysta zgodność duszy naszey z prawami Nieba; — * ludzie nie potrafią zgasić tego swiatła: &c:

2124. — 84. Nie trzeba się mądrości uczyć w innym zamiarze, tylko aby być cnotliwym.

2125. — 85. Mądry szuka przyczyn wad swoich w sobie samym; głupi zaś umikaiąc i stroniąc zawsze od siebie samego, wszędzie ie wyśledza, w sobie tylko samym nigdy.

2126. 86. Mądry ma powagę iednostayną ale srogim i nieprzystępnym być niepowinien. Lubi rozrywki przyiacielskie, a unika liczonych zgromadzeń.

2127. – 87. Miłość lub nienawiść ludzi nie powinny być prawidłem dla ciebie i przyczyną kochania lub nienawidzenia drugich: rozstrzygnimy wprzody, czy lud ma słuszne do tego powody.

2128. 88. Zabieray przyiaźń z tym który iest szczerym i ma serce prawe; z tym który się lubi uczyć, a który ciebie także mógłby czego nauczyć. Innego gatunku ludzie nie są warci twoiey przyiaźni.

2129. 89. Kto ma wady a nie stara się ich pozbywać, przynaymniey starać się powinien usilnie, aby ie ukrywać.

2130. – 90. Opuść bez wahania się twoią Oyczyznę, kiedy iest w niey cnota uciemiężona, a występek przed nią pierwszeństwo bierze.

Ale ieżli nie masz przedsięwzięcia za twoicy osobności wyrzec się nieiman i wad wielki, pozostan w nie szczęśliwey Oyczyznie; bo po cóżbyś ią nędzny opuszczał.

2131. — 91. Gdy idzie o całość twoicy Oyczyzny, nie namyślay się: poświęc iey na ofiarę twoie życie.

2132. N.o 92. Nie Niebo skraca życie ludzi, sam człowiek ie skraca przez swoie zbrodnie. — ☀ Możesz prędzey uyść klęsk i przypadków pochodzących z Nieba; ale nie potrafisz uniknąć tych, które na się przez swoie zbrodnie sciągasz.

potąd Maxymy Konfucyusza.
w liczbie 92.

2133. Lenistwo tak powolè chodzi; że nędza zawsze go prawie dosiągnie.

2134. Szczęście nadyma nas często szkodliwym zaufaniem.

2135. Fryderyka II. słowa. Homo sum, nihil humani alienum à me esse puto.

2136. Liczbę idow, pracznego woru nienapełna.

2137. Klucz którym się często otwiera, nigdy nierdzewieie.

2138. Kto żyie nadzieią, często z głodu umiera; i nie mas korzyści bez trudu.

2139. Dobre rzemiosło, stanie często za dobry folwarczek.

2140. Kto ma przemysł, nie lęka się nieurodzaiow.

2141. Głod i nędza zaglądaią czasem do drzwi pracowitego człowieka, ale nigdy wniść do srzodka nie śmieią.

2142. Pilność matką iest dobrego powodzenia, a opatrzność niezwykła nie przemysłowi odmawiać.

2143. Pracuy kiedy próżniak śpi, a pewnie ci chleba niezabraknie.

2144. Pracuy zawsze dzisiay, bo nie wiesz co za przeszkody mogą iutro nastąpić.

2145. Lepszy dzisiay grosz iak iutro dwa.

2146. Co masz iutro zrobić, zrób to dziś, a co masz dzisiay ziesć schoway na iutro

2147. Kropla wody ustawicznie padaiąc, może wielki kamień wydrążyć.

2148. Z cierpliwością i pracą mały szczurek grubą linę przecina, a częstemi chociasz małemi cięsy, ogromne dęby padaią. –

2149. Odpoczynek a prożniactwo, są
rzeczy całe od siebie rożne.
2150. Odpoczynek bez utrudzenia same
tylko nudę sprawuie.
2151. Rozkosz goni zawsze za tem kto-
ry od niey naywięcey ucieka; i
pilney prządce nie zabraknie ni-
gdy na koszuli.
2152. Od czasu iak mam trzodkę i
krowkę nikt mnie nie mowi że-
by mnie niepozdrowił.
2153. Na mieyscu i kamien obrasta;
trzy razy przenosin stanie za
ieden pożar.
2154. Przez posły wilka nieubije.
2155. Jezli chcesz żeby interes niebył zro-
biony, poszliy kogo innego.
2156. Naylepiey rola rodzi ktorą sam
własciciel uprawia.

2157. Oko pańskie konia tuczy, i wię-
cey zawsze zrobi iak dwie ręki.
2158. Brak pilności więcey przyno-
si szkody iak brak wiadomości.
2159. Nie pilnować naiemników, iest
to iedno co zostawić kieszeń
ich dyskrecyi.
2160. Nadto ufności w drugich niema-
ło ludzi zgubiło. Wiara nie
w światowych rzeczach zbawia
człowieka. Ten tu owszem szczę-
śliwszy kto iey naymniey ma.
2161. Jeżeli chcesz mieć sługę wiernego
i przychylnego służ sobie sam.
2162. Małe niedbalstwo wielkie złe za
sobą prowadzi.
2163 Dla hufnala zginęła nieraz po-
dkowa, dla podkowy koń, a dla
konia ieździec; bo inaczey nie
byłby go nieprzyiaciel dosięgnął.

2164. Wystawy biorą za wygodę a zbytek za potrzebę.

2165. Częstokroć iedną ręką rozprasza, kiedy drugą zarabia.

2166. Im kuchnia tłuściejsza tym testament chudszy.

2167. Mniey często kosztuie dwoie dzieci iak ieden nałog wychowac.

2168. Jedna malenka szczelina może wielki okręt zatopić.

2169. Co nie iest potrzebnem, zawsze iest drogo kupione.

2170. Kto kupuie co mu iest zbytnim, będzie nie długo przedawał, co mu iest bardzo potrzebnem.

2171. Rozumny człowiek korzysta z nieszczęścia drugiego, głupi

zas i z własnego nie bierze na-
dal nauki.

2172 Chłopek stoiący wyższy iest
od szlachcica na klęczkach.

2173. Nikt nie zna ceny wody aż kie-
dy się w studni przebierze.

2174. Chcesz znać szacunek pienię-
dzy idźże ich tylko pożyczać.

2175. Duma zwykła śniadać z obfi-
tością, obiadować z miernością,
ale z hańbą wieczerzać.

2176. Próżny worek nie może nigdy
stać prosto.

2177. słowa Króla Pol. Stanisł. — Facimus
quae potuimus, omnia tentavimus,
nihil omisimus.

2178. Candores amando humores. idą w inne

2179. Nieszczęścia mocnieysze związki

miedzy ludzmi czynią, i cier-
pliwiey ie znosiemy, kiedy nie
sami iesteśmy ofiarą udręczenia.
2180. Kobiety czułe, rzadko rozmiecaią
passye trwałe.
2181. Swiat iest teatrem ciągłym
zdarzeń naydziwacznieyszych.
2182 Krzywoprzysięstwo i wiarołomstwo są
zwyczayne dla wielkich panow.
2183. Tracimy wszystko, kiedy tracimy
odwagę.
2184. Co za srogie zmartwienie dla
człowieka bez dowodcow, zabie-
gow i strachow, ktory nie iest
do żadney strony i partyi przy-
łączony, tylko sam i iedynie
ma dosyc zacnosci za całą
zaletę, okazac się na widok
wpośrzod zacmienia, w kto-

rym się znayduie, i porownać
się dumnemu szacownemu.

2185 Ludzie są zbyt sami sobą za-
trudnieni, aby mogli mieć czas
dosyć przemikać lub rozezna-
wać innych wartość, ztąd po-
chodzi iż przy znakomitszey
zacności i tym większey skro-
mności, można być długo nieзna-
nym i zapomnianym.

2186 Zacne urodzenie i wycho-
wanie należyte, czym ludzi
zdatnieyszemi do utaienia
skrytości.

2187. Mądry często kroć unikał
światowych rozrywek aby
nie był znudzonym.

2188. Przedmowianie ich często

niedostatek rozumu okazuiące.

2189. Nie iest w naszey mocy zawsze kochać, iako nie iest nie kochać nigdy.

2190. Miłość obumiera przez sprzykrzenie sobie.

2191. Przestać kochać, znak pewny człowieka ograniczenia, iże ma swoy zamiar i pewne obręby.

2192 Ten może przyiąć podarunki który czuie równą pociechę odbieraiąc.

2193. Hoynosć zawisła nie tak dawać wiele, iak dawać potrzebnym.

2194. Lepiey się wystawić na doznanie niewdzięczności, niż u-

mykać dobroczynności nędznym.
2195. Przymiot naygorszy iest niemieć żadnego.
2196. Częstokroć łatwiey innym do upodobania się stosować, niż żeby drudzy nam dogadzali.
2197. Ten iest bogaty, kto ma więcey wziątku niż wydatku; ten zaś ubogi, ktorego rozchody przenoszą przychody.
2198. Człowiek niewiedem się obchodzący, iest dość majęcy.
2199. Twarzy skład wydaie skłonności i obyczaie, aż postać okazuie stan maiątku, więcey lub mniey dochodu rozmyśl.
2200. Chcieć to co Bog chce, iest

do umiejętności która nas spokojnemi czyni.

2201. Przy pobożności między nam na pociesze nie schodzi, i w przeciwnościach zawsze nam męstwo towarzyszy.

2202. Niegodzi się dopuszczać żadnego w zamiarze uczynienia dobrze; tak niegodzi się kłamać dla zobowiązania kogo.

2203. Kiedy się małych błędów dopuszczamy smiało, wkrotce odważemy się i na większe.

2204. Trzy rzeczy (: szczególniej w młodych ludziach:) okazują nierozum lub złe wychowanie; krzyk przeraźliwy w mówieniu,

chechod śmiechu; nadto wielka poufałość z osobami wieku podeszłego lub zasłużonemi.

2205. Nie można być prawodziwie dobroczynnym i wspaniałym tylko będąc oszczędnym.

2206. Powinniśmy mieć więcej staranią około rzeczy pożyczonej jako własnej.

2206. Zdaje się i popędliwością nieskłonniemy drugich do powolności.

2207. Bez zdrowia niczego się nieużywa; zdrowia zaś zachować niemożna tylko przez życie roztropne i wstrzemięźliwe.

2208 Gniewliwiec ani być może uczynnym, ni bardzo miłosiernym, ni gospodarzem, ni uczonym.

2209 Należy się być dobrym i obyczajnym dla służących, ale nie wypada pospolitować się z niemi, gdyż im na dobrym wychowaniu schodzi.

2210. Obmowa jest tych wadą, którzy ani zdrowego rozumu, ani dobrego serca nie mają.

2211. Nie powinniśmy nigdy wierzyć złemu o kim bez rzetelnego przekonania, a kiedy się przekonamy, trzeba je zamilczeć.

2212. Z przyjaciółmi tylko wolno żartować, a nigdy nie jest wolno

nadto daleko posuwać żarty.

2213. Żeby żart był przyiemnym, trzeba aby był krótki i zupełnie niewinny.

2214. Wstydliwość i skromność daią więcey wdzięków pannie, iak piękność nawet.

2215. Swiegotanie, wścibstwo są wady zwyczayne osób bez edukacyi i rozumu.

2216. Gdyśmy komu winni szacunek: lub przyiaźń albo też wdzięczność nigdy o iego przywarach, gdyby ie miał nawet, mowić nie powinniśmy, ani cierpieć aby o nich mowiono.

2217. Tam gdzie cnoty niemasz,
rod staie się nikczemny.
2218 Nie dość iest dobrze czynić,
trzeba uczynić albo z przyie-
mnością albo bez pogardy;
z przyiemnością swoym przy-
iacielom, bez wzgardy nie-
szczęśliwym.
2219. Nie bardziey prostaków i czę-
sto grubianina niewydaie iak
ustawiczny chichot albo wy-
śmiewanie się.
2220 Gniew odbiera rozum i wszelką
duszy siłę, człowiek w gniewie
iest podobny do pijanego.
2221. Szczęście nasze zawisło od naszego
charakteru.

2222. Im bardziey kto iest roztropnym, mądrym i cierpliwym, tym bardziey iest szczęśliwym.

2223. Trzeba się wszystkiego spodziewać po młodzieży powolney, grzeczney i ktora czytać lubi.

2224. Nic tak młodzieży nie wydoskonala iak obcowanie i rozmowy z starcami oświeconemi.

2225. Nieodzięczność i obłuda są wady napowszechniey znienawidzone.

2226 Należy się być grzecznym, baczny i przyiemnym dla wszystkich osob z ktoremi się żyie, i ktore się spotyka; ale nie wypada się przymilać, tylko tym ktorych kochamy.

2227. Przymilenie z interesu uczynione,

iest obrada naypodleysza, i nayodrażnieysza.

2228. Wszelkie utyskiwanie niepotrzebne iest słabością i miałkością rozumu.

2229. Zawsze ułade trzeba potrzebie z wypogodzoną twarzą.

2230. Otrazona skromność smakiem dobrym, nierównie iest przyiemnieysza iak przepych.

2231. Im więcey się ma rozumu przenikliwego i ostrości, tym się bardziey zwiesz lubi i zwięzłe zabawy.

2232. Białogłowa co nie umie dobrze zarządzać wewnętrznym gospodarstwem, nigdy w swym domu szanowana nie będzie.

2233. Kto nie może wiernie dochować taiemnicy, nie godzien iest mieć przyiaciela

2234. Dusze wielkie brzydzą się zemstą.

2235. Powściągliwość iest skarbem mądrego. — — Wolter

2236. Nie iesteśmy na starość szczęśliwemi, tylko gdy młodość naszą dobrze przepędziliśmy.

2237. Rostropna niewiasta, iest przyiaciołką milczenia.

2238 Podziękować od niechcenia, w oden zmnieyszonym i w roztargnieniu, nie iest podziękować.

2239. Dziwactwo czyni niesprawiedliwym i obmierzłym

2240 Znosić z cierpliwością przywary drugich iest iedyny sposob, żeby mało lub nie wcale od nich nie cierpieć.

2241. Nodycz i pobdarzanie stałe zachowane zyskuie przyiaźn bądz naymieczulszych osob.

2242. Maxymy Burzura.

1 Słowik przy kruku osadzony zapomni spiewać. Dobry ze złym ustawicznie przestaiąc, cięzko aby w dobrym wytrwał.

2243. 2 Kto z domu na wartę prozni gdod do domu wprowadza.

2244. 3 Choc rana się zgoi, blizna iednak zostaie. Tak kłamstwo gdy raz kłamcę ustanowi, traci mu wiarę na zawsze.

2245. 4 Lepszy pies co warczy i kąsa niż kot co się łasi a drapie.

5.

2246. Nayszpetnieysze dzieci pięknemi są w oczach rodzicow, a to w tym właśnie natężeniu w iakim każdy iest kontent z swego rozumu.

6.

2247. Jak sowa nie lubi słonca, tak szalbierz spoyrzenia uczciwego człowieka.

2248. Człowieka zagorzałego i kłotliwego przyrownać można do nabitey fuzyi; zaś naymnieyszym poruszeniem strzeli, a ieżli nie zabiie, przynaymniey rani.

2249. Trzy są rzeczy ktore kobiety marnotrawią: czas, zdrowie i pieniądze.

2250. Młodość i piękność są kapitałem codziennie ubywaiącym.

2251. Wszystkie umiejętności maią swoię chimerę: moralność ma swoią mi–

dość nieinteressowany, chemia swoy
kamień filozoficzny, a mechanika
swoie perpetuum mobile.

2252. Prawdziwą miłość przyrownać mo-
żna do upiorow; wszyscy o nich
mowią, ale nikt nie powie że
ie widział.

2253. Dowcip i rozum są utworzone
iak mąż i żona dla wzaiemney
sobie pomocy; i rownie iak oni
są prawie zawsze w niezgodzie.

2254. Od złych nic się dobrego spo-
dziewać nie można, skała
trawy nie wyda. —

Reszta w 3cim Tomiku.

